

รายงานการวิจัย
เรื่อง

แนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

THE CLASSROOM ACTION RESEARCH ASSESSMENT GUIDELINES OF
STUDENT TEACHERS IN FACULTY OF EDUCATION
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อัจฉุรียา พรหมท้าว
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2562)

รายงานการวิจัย
เรื่อง

แนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
THE CLASSROOM ACTION RESEARCH ASSESSMENT GUIDELINES OF
STUDENT TEACHERS IN FACULTY OF EDUCATION
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อัจฉริยา พรหมท้าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2562)

หัวข้อวิจัย   แนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ดำเนินการวิจัย   อัจฉรียา พรหมท้าว
หน่วยงาน   คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.   2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2. เพื่อพัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3. เพื่อประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 215 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 3 หมู่เรียน รวม 87 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน และแบบประเมินคุณภาพคู่มือการประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 12 ตัวชี้วัด เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมิน มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายการประเมินทั้งสิ้น 2 ด้าน คือ 1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 2. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินเป็นแบบสัมพัทธ์ และประเมิน 2 ระยะ เพื่อเห็นพัฒนาการ

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน พบว่า คู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ มีความเหมาะสม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61)

3. ผลการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ พบว่า นักศึกษามีคะแนนประเมินระยะที่ 1 โดยเฉลี่ย เท่ากับ 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) คะแนนการประเมินระยะที่ 2 เท่ากับ 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) และพบว่า นักศึกษา มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย เท่ากับ 38.53 ($\bar{x} = 38.53$)

Research Title: THE CLASSROOM ACTION RESEARCH ASSESSMENT GUIDELINES OF STUDENT TEACHERS IN FACULTY OF EDUCATION RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

Researcher : อัจฉริยา พรหมท้อม, Ph.D.

Research Consultants: FACULTY OF EDUCATION RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

YEAR: 2019

ABSTRACT

This research purposes were: 1. to study classroom action research assessment guidelines, 2. to develop of classroom action research assessment guidebook, and 3. to evaluate of classroom action research of student teachers in Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University. The population of this study consisted of 215 student teachers in Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University to enroll in research subject to learning development in semester 2 year 2018. Sample group were 87 student teachers from 3 sections using purposive sampling. The research instruments consisted of (1) Interview form; (2) Classroom action research assessment form and (3) Quality evaluation form of classroom action research guidebook. The data were analyzed by content analysis, average, and standard deviation.

The results of the research found that;

1. Classroom action research assessment guidelines consisted were 2 elements that (1) Research implementation to solving problems or learning development has 2 indicators; (2) An using research methods to solving learning development problems have 12 indicators. Tools complementary with evaluation consisted 5 scales meaning that operational level at 5 level consisted level 5 is very good, level 4 is good, level 3 is fair, level 2 is poor, and level 1 is improvement, there have evaluation list were 2 sides that (1) concerning on using research and (2) research methods were to learning management process developments, using relative criterion and divided 2 phases to follow up on development.

2. Considerable results of appropriate and possibility of the assessment guidebook was finding that the experts have assessment of appropriate at high level ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91) and there have possibility at high level ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61).

3. Classroom action research results of student teachers were finding that student teachers have average scores in phase 1 were 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) and phase 2 were 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) that overall of student teachers have classroom action researches at good level and there have relative development with conducting research added by average were 38.53 ($\bar{x} = 38.53$)

Keywords: Classroom Action Research / CAR / Guideline / Student teacher / Education

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสำเร็จ ลุล่วงด้วยความรัก ความเมตตากรุณา และความร่วมมือจากบุคคลหลายท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้ความรู้ให้ กำลังใจเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จได้ที่สำคัญยิ่ง คือ ผู้เชี่ยวชาญ ที่เสียสละเวลาอันมี ค่าในการดูแล ปรับปรุง แก้ไขสำหรับเครื่องมือในงานวิจัยเล่มนี้ให้สมบูรณ์นับตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จ ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาที่ท่านได้มอบให้ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการให้ทุนสนับสนุนการ ดำเนินการทำวิจัยในครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรวิชาชีพรู ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษและการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ให้มีคุณภาพ ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของ สังคม และทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความ มุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้ว

อัจฉริยา พรหมท้าว

2562

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/สาขา ศึกษาศาสตร์	5
การทำวิจัยในชั้นเรียน	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ระยะที่ 1 วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ ศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู	45
ระยะที่ 2 พัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	47
ระยะที่ 3 การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	49
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	64
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
ภาคผนวก ข คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาครู	75
ประวัติผู้วิจัย	91

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จ
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงสิ่งที่มีง่ประเมิน	56
4.2	ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน	58
4.3	แสดงผลการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู	61

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายงานการวิจัย
เรื่อง

แนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

THE CLASSROOM ACTION RESEARCH ASSESSMENT GUIDELINES OF
STUDENT TEACHERS IN FACULTY OF EDUCATION
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อัจฉุรียา พรหมท้าว
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2562)

รายงานการวิจัย
เรื่อง

แนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
THE CLASSROOM ACTION RESEARCH ASSESSMENT GUIDELINES OF
STUDENT TEACHERS IN FACULTY OF EDUCATION
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อัจฉริยา พรหมท้าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2562)

หัวข้อวิจัย   แนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ดำเนินการวิจัย   อัจฉริยา พรหมท้าว
หน่วยงาน   คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.   2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2. เพื่อพัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3. เพื่อประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 215 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 3 หมู่เรียน รวม 87 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน และแบบประเมินคุณภาพคู่มือการประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย 12 ตัวชี้วัด เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมิน มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายการประเมินทั้งสิ้น 2 ด้าน คือ 1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 2. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินเป็นแบบสัมพัทธ์ และประเมิน 2 ระยะ เพื่อเห็นพัฒนาการ

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน พบว่า คู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ มีความเหมาะสม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61)

3. ผลการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครุ พบว่า นักศึกษามีคะแนนประเมินระยะที่ 1 โดยเฉลี่ย เท่ากับ 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) คะแนนการประเมินระยะที่ 2 เท่ากับ 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) และพบว่า นักศึกษา มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย เท่ากับ 38.53 ($\bar{x} = 38.53$)

Research Title: THE CLASSROOM ACTION RESEARCH ASSESSMENT GUIDELINES OF STUDENT TEACHERS IN FACULTY OF EDUCATION RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

Researcher : อัจฉริยา พรหมท้อม, Ph.D.

Research Consultants: FACULTY OF EDUCATION RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

YEAR: 2019

ABSTRACT

This research purposes were: 1. to study classroom action research assessment guidelines, 2. to develop of classroom action research assessment guidebook, and 3. to evaluate of classroom action research of student teachers in Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University. The population of this study consisted of 215 student teachers in Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University to enroll in research subject to learning development in semester 2 year 2018. Sample group were 87 student teachers from 3 sections using purposive sampling. The research instruments consisted of (1) Interview form; (2) Classroom action research assessment form and (3) Quality evaluation form of classroom action research guidebook. The data were analyzed by content analysis, average, and standard deviation.

The results of the research found that;

1. Classroom action research assessment guidelines consisted were 2 elements that (1) Research implementation to solving problems or learning development has 2 indicators; (2) An using research methods to solving learning development problems have 12 indicators. Tools complementary with evaluation consisted 5 scales meaning that operational level at 5 level consisted level 5 is very good, level 4 is good, level 3 is fair, level 2 is poor, and level 1 is improvement, there have evaluation list were 2 sides that (1) concerning on using research and (2) research methods were to learning management process developments, using relative criterion and divided 2 phases to follow up on development.

2. Considerable results of appropriate and possibility of the assessment guidebook was finding that the experts have assessment of appropriate at high level ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91) and there have possibility at high level ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61).

3. Classroom action research results of student teachers were finding that student teachers have average scores in phase 1 were 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) and phase 2 were 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) that overall of student teachers have classroom action researches at good level and there have relative development with conducting research added by average were 38.53 ($\bar{x} = 38.53$)

Keywords: Classroom Action Research / CAR / Guideline / Student teacher / Education

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามสำเร็จ ลุล่วงด้วยความรัก ความเมตตากรุณา และความร่วมมือจากบุคคลหลายท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้ความรู้ให้ กำลังใจเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จได้ที่สำคัญยิ่ง คือ ผู้เชี่ยวชาญ ที่เสียสละเวลาอันมี ค่าในการดูแล ปรับปรุง แก้ไขสำหรับเครื่องมือในงานวิจัยเล่มนี้ให้สมบูรณ์นับตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จ ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาที่ท่านได้มอบให้ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการให้ทุนสนับสนุนการ ดำเนินการทำวิจัยในครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรวิชาชีพรู ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษและการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ให้มีคุณภาพ ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของ สังคม และทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความ มุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้ว

อัจฉริยา พรหมท้าว

2562

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/สาขา ศึกษาศาสตร์	5
การทำวิจัยในชั้นเรียน	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ระยะที่ 1 วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ ศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู	45
ระยะที่ 2 พัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	47
ระยะที่ 3 การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	49
บทที่ 4 ผลการวิจัย	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	64
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
ภาคผนวก ข คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาครู	75
ประวัติผู้วิจัย	91

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จ
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงสิ่งที่มีง่ประเมิน	56
4.2	ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน	58
4.3	แสดงผลการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู	61

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านประชากร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมร่วมสมัยนั้นจะต้องให้เกิดความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขัน และต้องเสริมสร้างการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนให้เข้มแข็งนั้น เป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต และการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพนั้น การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ ถือได้ว่าเป็นกระบวนการในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้สมบูรณ์ขึ้น สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542. (แก้ไขเพิ่มเติม 2559) ในมาตรา 6 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, (2559).

การวิจัยได้เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อสังคมอย่างมากมายในสังคม ได้มีการนำเอาวิธีการทางการวิจัยมาใช้เป็นหลักในทางการตลาด เพื่อวางแผนและปรับปรุงกระบวนการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม การตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อให้เกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการใช้กระบวนการวิจัยทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการประยุกต์ใช้ในทางการศึกษา และใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการพิจารณากำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องเสมอมา ในทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถือได้ว่าการวิจัยเป็นศาสตร์สำคัญในการค้นคว้าและพัฒนาทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เป็นประโยชน์ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดผลเป็นรูปธรรมกับกลุ่มเป้าหมาย ในกระบวนการตัดสินใจและการค้นหาคำตอบได้ ดำเนินไปตามกฎเกณฑ์อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การพิสูจน์ข้อสันนิษฐานและแสวงหาคำตอบตามทฤษฎีต่าง ๆ การวิจัยจึงเป็นหนทางหนึ่งที่น่าไปสู่การค้นคว้าพัฒนาและขยายองค์ความรู้กระจายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ให้เกิดความเสมอภาคโดยทั่วหน้า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักใฝ่หาความรู้สามารถศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง ด้วยตนเองทั้งในห้องเรียน และนอกชั้นเรียน มีทักษะในการคิด รู้จักคิดอย่างเป็นระบบและคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณ (ชนกพร พัวพัฒนกุล, 2558) การจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์จัดให้มีรายวิชาวิจัยเป็นวิชาหนึ่งที่สำคัญและปรากฏในแผนการเรียนที่นักศึกษาครุทุกคนต้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการวิจัย และทักษะดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้

นักศึกษาเกิดการคิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผล สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด และผลงานที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพ ให้สามารถนำการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสะท้อนคุณภาพหรือประสิทธิภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ต้องอาศัยเครื่องมือที่มีคุณภาพ การประเมินมีบทบาทสำคัญยิ่งและถือได้ว่าเป็นเครื่องในการตัดสินและสะท้อนผลสิ่งที่เราต้องการวัดออกมา ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน และที่ผ่านมามีพบว่าในการเรียนรายวิชาวิจัยในระดับอุดมศึกษานั้น นอกจากเนื้อหาการวิจัย นักศึกษายังต้องเขียนรายงานวิจัยเพื่อเป็นการเผยแพร่ ความรู้ เทคนิค วิธีการ หลักการต่างๆที่ผู้วิจัยค้นพบ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้และแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการดำเนินการที่บ่งชี้ให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนโดยละเอียด ผลงานวิจัยของนักศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นต้องมีคุณภาพ เพื่อเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะการวิจัย สะท้อนความสามารถในการดำเนินการวิจัย การนำการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนได้ การเขียนรายงานวิจัยจึงเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะดังกล่าว เครื่องมือสำหรับการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ ช่วยสะท้อนคุณภาพงานวิจัย ให้ผู้สอนหรือนักศึกษาได้สามารถนำไปปรับปรุงทักษะ และผลงานการวิจัยของตน เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการประเมิน ตัวชี้วัดการประเมิน และพัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการวิจัยและผลงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้คู่มือการประเมินที่เป็นรูปธรรม สามารถประเมินผลงานวิจัยของนักศึกษาที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับผู้สอนในรายวิชาดังกล่าว และเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ยกกระดับคุณภาพผลงานวิจัยนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1/2561 จำนวน 215 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1/2561 จำนวน 1 หมู่เรียน รวม 32 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ องค์ประกอบของคู่มือการประเมิน ประกอบด้วย

- 3.1 หลักการและเหตุผล
- 3.2 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
- 3.3 ตัวชี้วัดการประเมินผลงานวิจัย
- 3.4 แบบประเมินผลงานวิจัย
- 3.5 เกณฑ์การประเมินผลงานวิจัย

4. ระยะเวลา/สถานที่ คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียน

แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ลักษณะการตัดสินคุณภาพผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาที่ควรทำซึ่งได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การตัดสินคุณภาพผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง เอกสารที่อธิบายหรือบอกรายละเอียดของการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาที่เหมาะสม ประกอบด้วย องค์ประกอบ ตัวชี้วัด เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน

การประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การตัดสินคุณค่าของคู่มือการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standard for Education Evaluation) ดังนี้

1. ความเหมาะสม หมายถึง คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน มีวิธีการประเมินที่มีความเหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งประเมิน มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน
2. ความเป็นไปได้ หมายถึง คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน สามารถนำไปประเมินนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้จริง เป็นที่ยอมรับได้ และผลที่ได้มีความคุ้มค่า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ตัวชี้วัดการประเมินประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการวิจัยและผลงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ได้คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่มีคุณภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกัน
3. ได้แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และเป็นแนวทางในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าและแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น 4 หัวข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/สาขาศึกษาศาสตร์
2. การวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.1 ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน
  - 3.1 ความหมายของการประเมิน
  - 3.2 ปรัชญาการประเมิน
  - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้/เกณฑ์การประเมิน
  - 3.4 มาตรฐานของการประเมิน
  - 3.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประเมิน
  - 3.6 แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงาน
  - 3.7 แนวทางการประเมินสมรรถนะของเดวิด แมคเคลแลน (McClelland)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียดแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์/สาขาศึกษาศาสตร์

ตามประกาศกระทรวงศึกษา เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดให้จัดทำคุณวุฒิสภาหรือสาขาวิชาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์/สาขาศึกษาศาสตร์ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ให้บัณฑิตคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

1) มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และมีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการ วิชาชีพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2) มีความอดทน ใจกว้างและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการทำงานร่วมกับผู้เรียนและผู้ร่วมงานทุกกลุ่ม

3) มีความรอบรู้และมีความสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎี และระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่

4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา และข้อโต้แย้งโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมและปฏิบัติได้

5) มีความสามารถในการพิจารณาแสวงหา และเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการ วิชาชีพและสังคมอย่างมีเหตุผลที่สมเหตุสมผล โดยการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการและพหุวิทยาการเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

6) มีความสามารถในการติดตามพัฒนาการของศาสตร์ทั้งหลาย และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสมรรถนะของตนอยู่เสมอ

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรให้มีหมวดวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิต มีวิชาประสบการณ์ภาคสนามหรือการปฏิบัติการสอนในวิชาเอก ในระยะสองภาคการศึกษาปกติ รวมแล้วไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

โดยมีรายละเอียดของโครงสร้างหลักสูตร ที่ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครูและวิชาเอก) และหมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวนหน่วยกิตแต่ละหมวดและหน่วยกิตรวมทั้งหลักสูตรรวมไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2) หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิต ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

2.1) วิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิต (โดยมีวิชาประสบการณ์ภาคสนามหรือการปฏิบัติการสอนในวิชาเอก ในระยะสองภาคการศึกษาปกติ รวมแล้วไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต)

2.2) วิชาเอก ไม่น้อยกว่า 78 หน่วยกิต ประกอบด้วย

2.2.1) วิชาเอก แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

(1) วิชาเอกเดี่ยว ไม่น้อยกว่า 68 หน่วยกิต

(2) วิชาเอกคู่ ไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 34 หน่วยกิต

2.2.2) วิชาการสอนวิชาเอก ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2.2.3) เลือกวิชาเอกหรือวิชาการสอนวิชาเอกเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 4 หน่วย

กิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

1.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1) แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีคุณธรรมที่เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจโลกมีจิตสาธารณะ เสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2) สามารถจัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู
เชิงสัมพัทธ์โดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น และประโยชน์ของสังคมส่วนรวม

2) ด้านความรู้

2.1) มีความรอบรู้ในด้านความรู้ทั่วไป วิชาชีพครู และวิชาที่จะสอน อย่างกว้างขวาง
ลึกซึ้ง และเป็นระบบ

2.2) มีความตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ
ทั้งการบูรณาการข้ามศาสตร์ และการบูรณาการกับโลกแห่งความเป็นจริง

2.3) มีความเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาที่จะสอนอย่าง
ลึกซึ้งตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัยและการวิจัยในการต่อยอดความรู้

2.4) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าองค์ความรู้ และ
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านทักษะทางปัญญา

3.1) สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลสารสนเทศและ
แนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน การวินิจฉัย แก้ปัญหา และทำการวิจัยเพื่อ
พัฒนางานและพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3.2) สามารถคิดแก้ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน เสนอทางออก และนำไปสู่การแก้ไข
ได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการ
ตัดสินใจ

3.3) มีความเป็นผู้นำทางปัญญาในการคิดพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์
และการพัฒนาศาสตร์ทางครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีนวัตกรรม

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1) มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น มีมุมมองเชิงบวก มีวุฒิ
ภาวะทางอารมณ์ และทางสังคม

4.2) มีความเอาใจใส่ช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้
อย่างสร้างสรรค์

4.3) มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน และมีความรับผิดชอบ
ต่อส่วนรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1) มีความไวในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติ หรือ
คณิตศาสตร์ ภาษาพูดและภาษาเขียน อันมีผลให้สามารถเข้าใจองค์ความรู้ หรือประเด็นปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

5.2) มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมาย และ
เลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

5.3) มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และนำเสนอด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลและกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

6.1) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ(Formal) รูปแบบกึ่งทางการ (Non-formal) และรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์

6.2) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ผู้เรียนที่มีความสามารถปานกลาง และผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนวัตกรรม

6.3) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ

1.4 ผลการเรียนรู้สำคัญ

ผลการเรียนรู้ที่สำคัญที่ปรากฏในหลักสูตรผู้เรียนต้องบูรณาการผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมไม่น้อยกว่าหัวข้อในแต่ละหมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครู) หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาเอก) และรายละเอียดที่ผู้เรียนต้องบูรณาการความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและวิชาชีพครูที่ครอบคลุมหัวข้อ หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาชีพครู) มีดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

1.1) คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู เช่น กัลยาณมิตรธรรม 7

1.2) จรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ คือ ครูสภา

2) ด้านความรู้

2.1) ความรู้วิชาชีพครู (Pedagogical Knowledge)

2.1.1) หลักการศึกษา ปรัชญาการศึกษา วิชาชีพครู และความเป็นครู

2.1.2) จิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา

2.1.3) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

2.1.4) การออกแบบและจัดการเรียนรู้

2.1.5) การจัดการชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

2.1.6) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับครู

2.1.7) การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา

2.1.8) การวัดและประเมินผลการศึกษา

2.1.9) การศึกษาพิเศษ

2.1.10) การวิจัยทางการศึกษา

2.1.11) การบริหารการศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.2) ความรู้เชิงบูรณาการระหว่างวิชาชีพครูกับวิชาเฉพาะ (Pedagogical-Content Knowledge)

2.2.1) จิตวิทยาครูสำหรับการจัดการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษาและ

วิชาเอก

2.2.2) การพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะสำหรับการจัดการเรียนรู้แต่ละระดับ
การศึกษาและวิชาเอก

2.2.3) การจัดการเรียนรู้วิชาเฉพาะสำหรับการจัดการศึกษาแต่ละระดับ
การศึกษาและวิชาเอก

2.2.4) การจัดการชั้นเรียนแต่ละระดับการศึกษาและวิชาเอก

2.2.5) นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางการศึกษา
สำหรับการจัดการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษาและวิชาเอก

2.2.6) การวัดและประเมินผลการศึกษาวิชาเฉพาะสำหรับการจัดการเรียนรู้
แต่ละระดับการศึกษาและวิชาเอก

3) ด้านทักษะทางปัญญา

3.1) สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลสารสนเทศ และ
แนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสอนและงานครุรวมทั้งการวินิจฉัยผู้เรียน
และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3.2) สามารถคิดแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่มีความสลับซับซ้อน เสนอทางออก
และนำไปสู่การแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์

3.3) มีความเป็นผู้นำทางปัญญาในการคิดพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
และมีวิสัยทัศน์

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1) มีความไวในการรับความรู้สึกของผู้เรียนด้วยความเข้าใจ และความรู้สึกเชิงบวก
มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

4.2) มีความเอาใจใส่ มีส่วนช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ในกลุ่ม
และระหว่างกลุ่มผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์

4.3) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เป็นผู้นำและผู้ตามที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1) มีความไวในการวิเคราะห์และเข้าใจข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจากผู้เรียนอย่าง
รวดเร็ว ทั้งที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติหรือคณิตศาสตร์ ภาษาพูดหรือภาษาเขียน

5.2) มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจที่ดีในการประมวลผล แปลความหมาย และ
เลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาที่สอน และงานครูที่รับผิดชอบโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้ดี

5.3) มีความสามารถในการสื่อสารกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การ
เขียน และการนำเสนอด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้

6.1) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) รูปแบบกึ่งทางการ (Non-formal) และรูปแบบไม่เป็นทางการ (Informal) อย่างสร้างสรรค์

6.2) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ผู้เรียนที่มีความสามารถปานกลาง และผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีนวัตกรรม

6.3) มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดลักษณะสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เป็นศาสตร์เกี่ยวกับศิลปะและจิตวิทยาการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ การผลิตครูใหม่หรือการเตรียมครู และบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการ การจัดการศึกษาในสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาครูและวิชาเอกที่จะสอน ให้มีหมวดต่างๆ โดยจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหลักสูตรไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต และหมวดวิชาเฉพาะด้าน ในส่วนวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิต มีวิชาประสบการณ์ภาคสนามหรือการปฏิบัติการสอนในวิชาเอก ในระยะสองภาคการศึกษาปกติ รวมแล้วไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2. การทำวิจัยในชั้นเรียน

2.1 ความหมายการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยในมาตรา 24(5) โดยกำหนดให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และในมาตรา 30 ระบุให้มีการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ด้วยเหตุผลเหล่านี้ถือได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ การจัดการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู มีความเป็นวิชาชีพและมีความเป็นศาสตร์ในวิทยาการของการจัดการเรียนรู้มากขึ้น โดยให้ครูผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

บัญชา จำปารักษ์ (2553, น. 14) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน อันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียน โดยศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน พฤติกรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย หรือทักษะพิสัย

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554, น. 1) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาความรู้ที่มีลักษณะ รูปแบบ และวิธีการที่เน้นงานสร้างสรรค์ทางวิชาการ โดยอาศัยกระบวนการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิ่งที่ต้องศึกษา พัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

สุวิมล ว่องวานิช (2554, น. 21) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ไพจิตร สะตวการ และคณะ (2555, น. 9) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ครูรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ เพื่อสืบค้นให้ได้สาเหตุของปัญหา แล้วหาวิธีแก้ไขหรือพัฒนาที่เชื่อถือได้

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน สามารถสรุปความหมายได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง เป็นการวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียน

2.2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การแก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัยที่ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นสิ่งที่จะให้ผลดีแก่นักเรียนมากกว่าที่ครูแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนตามผลการวิจัยของผู้อื่น เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ครูจึงย่อมรู้ธรรมชาติ ภูมิหลังและสภาวะแวดล้อมของผู้เรียนดีกว่าผู้อื่น แต่ครูต้องพยายามศึกษาค้นคว้าหาแนวทางแก้ปัญหการเรียนการสอนที่ผู้อื่นทำไว้ เพื่อนำมาเป็นฐานความคิดในการปรับนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนและจะได้ทราบถึงข้อควรระวังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ เพื่อป้องกันผิดพลาดซ้ำรอยเดิมรวมทั้งควรปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ภายในโรงเรียน

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

อาจสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้นำการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้

1. การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัย เพื่อใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวิจัยในเรื่องที่สนใจหรือต้องการหาความรู้หรือต้องการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อย่างไร ซึ่งกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด ฝึกการวางแผน ฝึกการดำเนินงานและฝึกหาเหตุผลใน

การตอบปัญหา โดยผสมผสานองค์ความรู้แบบบูรณาการเพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

2. การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ด้วยการศึกษาวเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ ด้วยการศึกษาวเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ ออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้วัตกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้วัตกรรมการนั้น ๆ และผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยการใช้เทคนิควิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนจากการวิเคราะห์ปัญหา สร้างแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการตามแนวทางที่เลือก และสรุปผลการแก้ไขปัญหาอันเป็นการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด ฝึกการจัดการจากการเผชิญสถานการณ์จริง และปรับประยุกต์มวลประสบการณ์มาใช้แก้ไขปัญหา

3. การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการวิจัย และนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์การที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

พิชิต ฤทธิจรุญ (2544) ได้กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ว่าเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของครู และไม่ใช่ว่าเรื่องที่ย่างยากเกินความสามารถของครู อย่างไรก็ตามการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นงานที่ต้องใช้เวลา และต้องทำอย่างต่อเนื่อง การวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่ใช่การวิจัยที่ทำเพียงครั้งเดียว แต่ควรทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติของงานในหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนของครู

1. ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

- 1.1 การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้
- 1.2 การเลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา
- 1.3 การออกแบบและสร้างนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา
- 1.4 การใช้วัตกรรมการหรือวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
- 1.5 การสรุปและรายงานผลการวิจัย

2. การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

การเขียนรายงานเป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้เรียบเรียงขึ้นหลังการปฏิบัติงานวิจัยเสร็จแล้ว เพื่อบอกถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน วิธีแก้ไขปัญหา การปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา และผลของการแก้ปัญหา หลักในการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน

- 2.1 ความถูกต้อง เนื้อหาที่เขียนถูกต้องตามหลักวิชา หลักภาษา
- 2.2 ความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา
- 2.3 ความเป็นเอกภาพ เนื้อหาทุกบทต้องเป็นเรื่องเดียวกัน

2.4 ความสอดคล้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ระหว่างเนื้อหาแต่ละหัวข้อ

2.5 ความคงเส้นคงวาในการใช้คำ วลี หรือข้อความ

2.6 ความตรงประเด็น มุ่งตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.7 ความชัดเจน ของภาษาเข้าใจง่าย

พิสนุ พงศ์ศรี (2552) ได้กล่าวถึง วิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า มีขั้นตอนคล้ายกับการวิจัยทั่วไปแต่บางขั้นตอนอาจแตกต่างกันที่รายละเอียดหรืออาจตัดออก หรือมีความยืดหยุ่นมากกว่า ดังนี้

1. การสำรวจและกำหนดปัญหาเพื่อเตรียมเรื่องวิจัย
2. การค้นคว้าและทบทวนเอกสาร
3. การสร้างและพัฒนานวัตกรรมต่างๆ
4. การกำหนดตัวแปรและสมมติฐาน
5. การเลือกแบบการวิจัยและกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
6. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. การเขียนเค้าโครงและการรายงานการวิจัย

ไพจิตร สะตวการ และคณะ (2555, น. 9) ได้กล่าวถึง การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาในชั้นเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูต้องสำรวจว่า มีอะไรเกิดขึ้น สิ่งนั้นเป็นปัญหาหรือไม่ และหากสภาพที่เกิดขึ้นแสดงถึงปัญหาที่ต้องแก้ไขหลายประการ ครูก็ต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหาเหล่านั้น โดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหา ว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขก่อน

2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เมื่อเลือกปัญหาได้แล้วต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เพื่อจะได้แก้ปัญหานั้นได้ตรงเหตุ ปัญหาจึงจะได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงได้ สาเหตุของปัญหาอาจเกิดจากพฤติกรรม การสอน การใช้สื่อหรือการวัดผลของครู ทักษะคนคิด พื้นฐานภูมิหลังนิสัยหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ระดับความยากหรือปริมาณของเนื้อหาวิชา หรือบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่เอื้ออำนวย

3. ศึกษา หาวิธีการในการแก้ปัญหา เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้ว เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อครูจะได้ทราบว่ามีปัญหาที่คล้ายกับปัญหาที่ประสบอยู่นั้นมีผู้ใดศึกษาไว้บ้าง ใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร จะทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนขึ้น

4. พัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา จากการศึกษาในขั้นที่ 3 ครูจะได้นำทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ ซึ่งครูต้องศึกษาและออกแบบหรือพัฒนานวัตกรรม วิธีการ หรือสื่อช่วยการเรียนรู้ที่จะใช้ในการแก้ปัญหา

5. นำนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ ครูนำนวัตกรรม วิธีการหรือสื่อที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 4 ไปใช้กับผู้เรียนของตน โดยระบุขั้นตอนการดำเนินการอย่างชัดเจน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียนก่อนใช้ เมื่อใช้เสร็จแล้วสังเกตและบันทึกพฤติกรรมอีกกระยะหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเปลี่ยนแปลงของผลที่เกิดขึ้น

6. ตรวจสอบและสรุปผล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยอาจใช้การแจกแจงหรือเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม แล้วสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปตรวจสอบในขั้นต่าง ๆ แล้วนำกิจกรรมหรือสื่อที่ปรับปรุงแล้วไปใช้อีก จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ เขียนสรุปผล และนำเสนอรายงานการวิจัยในชั้นเรียนสามารถจัดทำได้ 2 แบบ คือ

6.1 รายงานการวิจัยที่เขียนตามแบบแผนการวิจัย ส่วนใหญ่มีการนำเสนอที่มีรูปแบบตายตัว โดยมีหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

6.1.1 บทนำ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คาถามวิจัย กรอบความคิดของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

6.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

6.1.3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

6.1.6 บรรณานุกรม

6.1.7 ภาคผนวก

6.2 รายงานการวิจัยที่เขียนตามขั้นตอนการสร้างสรรค์ของผู้วิจัย เนื้อหาสาระของรายงานการวิจัยในชั้นเรียนเหมือนรายงานการวิจัยทั่วไป แต่มักนำเสนออย่างสั้น ๆ ไม่ยึดรูปแบบตายตัว ขอเพียงให้มีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ศึกษา ขั้นตอนปฏิบัติ และสิ่งที่ค้นพบ อ้างอิงจากเว็บไซต์ <http://www.krumpai.net/action1.htm> สืบค้น ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2559

รัตนา แสงบัวเพื่อน (2555, น. 4) ได้กล่าวถึง การทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีขั้นตอนการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับการวิจัยทั่วไป แต่ต่างกันที่การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด มิใช่การมุ่งสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาหรือขยายองค์ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง มีขั้นตอนสำคัญ ๆ คือ

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การแสวงหาสู่ทางแก้ปัญหา
3. การใช้วิธีการต่าง ๆ แก้ปัญหา
4. การบันทึกและการปฏิบัติการแก้ปัญหา
5. การสรุปและนำเสนอผลการแก้ปัญหา

วรรณิ์ ลินสุภรัตน์ (2555, น. 1) ได้กล่าวถึง เทคนิคการทำวิจัยในชั้นเรียนการทำวิจัยในชั้นเรียนควรเขียนรายงานให้ครบทุกส่วน ซึ่งอาจจะเขียนสั้น ๆ แต่ชัดเจนได้ใจความ ซึ่งการเขียนรายงานวิจัยประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของปัญหา ในส่วนนี้ให้กล่าวถึงสภาพการเรียนที่ควรจะเป็น ตลอดจนจุดประสงค์รายวิชาที่ตนรับผิดชอบ และกำหนดปัญหาให้ชัดเจน โดยอธิบายให้เห็นสภาพปัญหา ระบุประเด็นปัญหาการวิจัยและตัวแปรในการวิจัยให้ชัดเจน และสรุปแนวทางแก้ปัญหานั้นที่ประสบอยู่
2. วัตถุประสงค์การวิจัย ในส่วนนี้ต้องจับประเด็นปัญหาแล้วนำมาเขียนเป็นวัตถุประสงค์ โดยเรียงเรียงเป็นข้อๆ
3. สมมติฐานการวิจัย ต้องเขียนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ เพราะเป็นคำตอบที่คาดหวังไว้ก่อนการทำวิจัย และต้องทดสอบได้ด้วยวิธีการทางสถิติ
4. ขอบเขตการวิจัย เป็นการบอกกรอบงานวิจัยว่ามีขอบเขตเพียงใด ครอบคลุมอะไรบ้าง ให้ระบุขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เนื้อหา สถานที่และเวลาที่ศึกษา
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ต้องตอบให้ได้ว่าเมื่อทำการวิจัยเสร็จแล้ว เราจะนำไปใช้ประโยชน์โดยตรงได้อย่างไร แนวทางการเขียนควรให้สอดคล้องกับความสำคัญของปัญหา
6. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยควรจะต้องสรุปกรอบแนวคิด หลักการ แนวทาง หรือรูปแบบของนวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือการทดลอง
7. วิธีดำเนินการวิจัย ระบุกลุ่มประชากรให้ชัดเจน หากจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต้องระบุวิธีได้ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง อย่างละเอียด (ตามขั้นตอนทางสถิติ) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นแบบสอบถาม หรือแบบบันทึกการสังเกต ฯลฯ ทั้งนี้ควรระบุคุณภาพของเครื่องมือ พร้อมทั้งวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ต้องระบุวิธีการหรือขั้นตอนการใช้้อย่างละเอียด
8. การเก็บรวบรวมข้อมูล ต้องกำหนดขั้นตอนวิธี วิธีการและระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและแหล่งข้อมูล
9. การอ้างอิงควรมีเอกสารอ้างอิงของรายงานวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากถือว่าเป็นจรรยาบรรณของนักวิจัย หากจะหยิบยก ตัดต่อ หรือข้อสรุปจากเอกสาร ตาราง รายงานวิจัยของผู้อื่นมา เรียบเรียงเป็นส่วนหนึ่งหรือนำมาประกอบแนวคิดของการดำเนินการวิจัย ควรจะต้องมีการอ้างอิงด้วย
10. ระเบียบวิธีการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนวิจัย
11. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนใหญ่จะแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ
  - 11.1 ผลวิเคราะห์ขั้นตอนการทดลอง (ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ)
  - 11.2 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนดำเนินการแก้ปัญหาจริง

12. ข้อเสนอแนะ การเขียนข้อเสนอแนะควรมีข้อเสนอแนะที่มีการนำผลการวิจัยไปใช้และเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อ ๆ ไป การเขียนข้อเสนอแนะต้องอยู่บนพื้นฐานและมาจากผลการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ข้อเสนอแนะมีความเป็นไปได้ทั้งแง่ทฤษฎี และแนวปฏิบัติ

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2554) ได้กล่าวถึง กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ว่ามุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้อะไร การ วิ จ ย พั ฒ น า ก ร เ ร ย น ร ู้ แ ล ะ ก ร วิ จ ย พั ฒ น า ค ุ ณ ก า พ ก ร ศ ี ก ษ า ข อ ง ส ต า น ศ ี ก ษ า ซึ่งมียาระยะเดียวกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องทราบความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง มีการลำดับความสำคัญของความต้องการก่อนหลังที่ต้องการจะเรียนเรียน และนำเรื่องที่มีความสำคัญลำดับแรก มากำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องวางแผนการเรียนรู้ของตนเองว่าจะเรียนเรื่องอะไร ใช้เวลาเรียนเท่าไร เรียนรู้ด้วยวิธีใด เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใด ต้องใช้สื่ออะไร และเมื่อมีปัญหาในการเรียนจะต้องปรึกษาใคร เมื่อได้รับความรู้แล้วจะนำความรู้ไปใช้อย่างไร ตลอดจนวางแผนการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางาน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเพื่อแสวงหาความรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกข้อความ การสรุปความ การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์วิทยากร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคลและสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น เมื่อได้ความรู้แล้วควรตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ที่ได้ และนำความรู้ไปใช้ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ ฯลฯ และอาจใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเองในระหว่างการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและการนำไปใช้พัฒนางานต่อไป

จากการศึกษาความหมาย ความสำคัญและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน สามารถสรุปความหมายได้ว่า หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการใช้กระบวนการที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้ วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ เลื่อนนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา ออกแบบและสร้างนวัตกรรม รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและสะท้อนผลการวิจัย

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

3.1. ความหมายของการประเมิน

การประเมินผลตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า evaluation ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้
ชวลิต ชูกำแหง. (2551: 18). ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง เป็นกระบวนการตัดสินใจหรือตีค่าที่ได้จากผลการวัด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525:508). ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง การกะ
ระมาณคุณค่าหรือผล

พิศณุ พงศ์ศรี. (2553: 4) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินใจตัดสินคุณค่าของสิ่ง
ใดสิ่งหนึ่ง โดยนำสารสนเทศหรือผลการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

รัตนะ บัวสนธ์. (2550:2) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง เป็นเรื่องของการกำหนดคุณค่า
ให้สรรพสิ่ง

สมคิด พรหมจ้อย (2550:6) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิด
สารสนเทศ เพื่อช่วยในการบริหาร ซึ่งผู้บริหารสามารถใช้ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการ
ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือ แผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือ
แผนงานนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด

Good. (1973:220) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงกับผลที่
คาดว่าจะได้รับ มีความแตกต่างเพียงใด

Robbins. (1973) ได้ให้ความหมายของการประเมิน หมายถึง กระบวนการของการดูแลติดตาม
เพื่อที่จะดูว่า องค์กรหรือหน่วยงานได้รับ และใช้ทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ
โครงการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพียงใด

Rossi and Freeman. (Rossi and Freeman 1982 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์. 2550:4) ได้ให้
ความหมายของการประเมิน หมายถึง การประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยทางสังคมศาสตร์อย่างเป็นระบบ เพื่อ
ประเมินกรบความคิด รูปแบบการดำเนินงาน และประโยชน์ของแผนงานในการเข้าแทรกแซงทางสังคม
กล่าวคือ การวิจัยประเมินผลเกี่ยวข้องกับการใช้ ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อวินิจฉัยและปรับปรุงการ
วางแผน ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของแผนงาน

จากการศึกษาความหมายของการประเมินผลดังกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายได้ว่า
การประเมินผล หมายถึง กระบวนการค้นหาหรือพิจารณาอย่างมีกฎเกณฑ์ นำไปสู่การตัดสินใจหรือพิจารณา
ให้คุณค่าของสิ่งนั้น โดยนำสารสนเทศหรือผลการวัดโดยใช้ดุลยพินิจของผู้ประเมินเทียบกับเกณฑ์ มา
เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ปรัชญาการประเมิน

Scriven. (อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2553:70) กล่าวถึง ปรัชญาการประเมิน ไว้ดังนี้ การ
ประเมินเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งความจริงในเชิงคุณค่า ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การเข้าถึงความจริงในเชิงคุณค่า
เป็นสิ่งที่ซับซ้อนละเอียดอ่อนมากดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกระบวนการที่มาของความจริงในเชิง

คุณค่านั้นคือ กระบวนการประเมินนั่นเอง การที่จะทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงศาสตร์การประเมิน เราก็จำเป็นต้องตอบคำถามว่าทำไมต้องประเมิน จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายสุดท้ายของการประเมินคืออะไร และทำอย่างไร การประเมินจึงจะทำให้เข้าถึงซึ่งความจริงในเชิงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้บริบทสังคมที่กำหนดให้ เพื่อตอบคำถามสำคัญดังกล่าว เราจำเป็นต้องมาทำความเข้าใจปรัชญาที่อยู่เบื้องหลังของการประเมินนั่นเอง

1. การประเมินตามแนวปรัชญาประโยชน์นิยม (Utilitarian Evaluation) ก็กับการประเมินตามแนวปรัชญาสหัชญาณ และพหุนิยม (Intuitionist – Pluralist Evaluation)

1.1 การประเมินตามแนวปรัชญาประโยชน์นิยม การประเมินตามแนวนี้เป็นการกำหนดคุณค่าโดยประเมินจากผลกระทบโดยรวมของโปรแกรมการศึกษาที่มีต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีการของการประเมินตามปรัชญานี้มีแนวโน้มสอดคล้องกับญาณปรัชญาลัทธิปรนัยนิยม (objectivist epistemology) ที่เชื่อว่ามนุษย์สามารถรู้ว่าอะไรเป็นเท็จ อะไรเป็นจริง ในการตัดสินใจว่าอะไรจริงอะไรเท็จ ควรใช้มาตรฐานสากลที่แน่นอนหรือกันทุกคน การประเมินตามแนวประโยชน์นิยม เชื่อว่าสิ่งที่ดีที่สุดคือ สิ่งที่เกิดประโยชน์แก่บุคคลจำนวนมากที่สุด ดังนั้นเป้าหมายที่สำคัญของการประเมินตามแนวปรัชญานี้ก็คือการประเมินที่ก่อให้เกิดความสุขแก่สังคมให้มากที่สุด (House:1983) บทบาทของนักประเมิน คือการนำสารสนเทศเชิงประเมินให้ผู้รับผิดชอบเป็นผู้ตัดสินใจในการประเมิน นักประเมินจะเน้นผลที่เกิดขึ้นแก่กลุ่ม ซึ่งอาจจะแทนด้วยค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เพิ่มขึ้น หรือดัชนีที่แสดงถึงคุณค่าที่ดีที่สุดอันก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้คนที่เกี่ยวข้องหรือมวลชนให้มากที่สุด โปรแกรมทางการศึกษาที่ดีที่สุดคือโปรแกรมทางการศึกษาที่ทำให้ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดที่บ่งบอกคุณค่าของโปรแกรมนั้นมีค่ามากที่สุด โดยทั่วไปการประเมินโปรแกรมทางการศึกษาระดับชาติ มักจะเป็นการประเมินตามแนวปรัชญาประโยชน์นิยม นักประเมินที่มีแนวทัศนะตามปรัชญานิยมประโยชน์ เช่น Tyler (1942), Provas (1971), Strufflebeam and other (1971) เป็นต้น

1.2 การประเมินตามแนวปรัชญาสหัชญาณและพหุนิยม ตามแนวปรัชญานี้ เชื่อว่า “คุณค่า” ของโปรแกรมขึ้นอยู่กับผลกระทบของโปรแกรมที่มีต่อปัจเจกชน การประเมินตามปรัชญาสหัชญาณ และพหุนิยม มีแนวโน้มสอดคล้องกับปรัชญาลัทธิอัตนัยนิยม (subjectivist epistemology) ที่เชื่อว่าจิตของทุกคนไม่สามารถรู้ว่าอะไรจริงอะไรเท็จได้เหมือนกัน การตัดสินใจว่าอะไรจริงอะไรเท็จเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ดังนั้นสิ่งที่ดีที่สุดมีคุณค่าสูงสุดจึงเป็นสิ่งที่ประโยชน์แต่ละบุคคล ในการประเมินจะไม่มีเกณฑ์กลางร่วมกันทั้งกลุ่ม แต่จะพิจารณาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มย่อมว่าได้รับประโยชน์อะไรเพียงใดการประเมินตามแนวนี้จะใช้คามแตกต่าง และความหลากหลายเป็นหลักเป้าหมายของการประเมินคือ การตัดสินใจคุณค่า นักประเมินตามแนวปรัชญานี้จะเป็นผู้พิจารณาความต้องการและคุณค่าที่หลากหลาย การตัดสินใจคุณค่าของโปรแกรมจะขึ้นอยู่กับการหยั่งรู้เองของนักประเมิน นักประเมินจึงต้องเป็นผู้รอบรู้และมีความเป็นกลาง เพื่อจะทำหน้าที่ตัดสินใจคุณค่าของโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง นักประเมินตามแนวปรัชญาสหัชญาณและพหุนิยม เช่น Scriven (1976), Stake (1967), Worthen and Sanders (1973), Eisner (1975), Guba and Lincoln (1981:1989) เป็นต้น

2. การประเมินตามแนวญาณปรัชญาลัทธิปรนัยนิยม และลัทธิอัตนัยนิยม (Objectivist and Subjectivist Epistemology) ญาณปรัชญา (Epistemology) เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาที่สนใจแสวงหาความรู้ว่า เราเข้าถึงความจริงได้อย่างไร โดยเฉพาะเราจะใช้มาตรการหรือเกณฑ์อะไรมาตัดสิน ว่าอะไรจริง อะไรเท็จ ซึ่งญาณปรัชญาแบ่งออกเป็น 2 ลัทธิคือ ลัทธิปรนัยนิยมกับลัทธิอัตนัยนิยม (House :1983)

2.1 การประเมินตามแนวปรัชญาปรนัยนิยม นักปรัชญาแนวนี้เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนสามารถรู้ว่าจะอะไรจริงอะไรเท็จ จึงควรมีมาตรการสากลสำหรับทุกคนในการตัดสินความรู้ว่าเป็นจริงหรือเป็นเท็จ ถ้าบุคคลใดมีความรู้ตามมาตรฐานแล้วก็ต้องเห็นความจริงหรือกันหมด (กิริติ บุญเจือ :2531) ในการประเมินตามแนวปรัชญาปรนัยนิยมนี้ ข้อมูลที่ใช้ประเมินจะต้องมีความเป็นปรนัย กล่าวคือการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล จะต้องให้ผลที่ทำซ้ำได้ตรวจสอบได้ โดยผู้อื่นที่มีความรู้ความสามารถ ในกรณีเช่นนี้ กระบวนการประเมินจะต้องมีการวางเป็นเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ นักประเมินคนอื่นที่สามารถดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว ก็จะได้ผลประเมินทำนองเดียวกันนักประเมินกลุ่มนี้นิยมประเมินโดยใช้วิธีการเชิงระบบ (systematic approach) นักประเมินที่มีความรอบรู้ เป็นสัตบุรุษในเชิงเนื้อหา เทคนิควิธีประเมิน มีประสบการณ์และมีความเป็นกลางย่อมเข้าถึงความจริงและคุณค่าของความจริงได้เหมือนกันทุกคน ลัทธิปรนัยนิยมเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเชื่อของสังคมศาสตร์กลุ่มประจักษ์นิยมนั่นเอง นักประเมินที่เชื่อในปรัชญาประเมินแนวนี้ได้แก่ Tyler (1942), Cronbach (1963) และ Lovin (1983) เป็นต้น

2.2 การประเมินตามแนวปรัชญาอัตนัยนิยม นักปรัชญากลุ่มนี้เชื่อว่าจิตของมนุษย์ไม่สามารถรู้ได้ว่าอะไรจริง อะไรเท็จเหมือนกัน การตัดสินอะไรเป็นจริงเป็นเท็จ เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลซึ่งมีหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะ (กิริติ บุญเจือ: 2531) ดังนั้นจึงไม่มีเกณฑ์มาตรฐานร่วมที่แน่นอนสำหรับการประเมิน แม้ในทางปฏิบัติจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินก็ตามมักจะเป็นหลักเกณฑ์กว้าง ๆ และมีความยืดหยุ่น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ความตรงของข้ออ้างเชิงอัตนัยจะมาจากประสบการณ์ของผู้ประเมินมากกว่าจะได้จากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ความตรงของผลเชิงการรับรู้ของผู้ประเมินเป็นสำคัญ วิธีการประเมินแนวนี้จะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ หรือการประเมินด้วยวิธีธรรมชาติ ตัวอย่างนักประเมินแนวนี้จะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ หรือการประเมินด้วยวิธีธรรมชาติ ตัวอย่างนักประเมินตามแนวปรัชญาอัตนัยนิยม เช่น Stake (1976), Eisner (1975), Guba และ Lincoln (1981, 1989) เป็นต้น

3. การประเมินตามปรัชญาปฏิฐานนิยม (Positivist) กับปรัชญาต่อต้านปฏิฐานนิยม (anti - positivist)

3.1 การประเมินตามปรัชญาปฏิฐานนิยม นักปรัชญาปฏิฐานนิยมเชื่อว่ามนุษย์สามารถรับรู้โลกภายนอกได้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งให้เกิดประสบการณ์ ดังนั้นประสบการณ์จึงเป็นแหล่งความรู้ที่มนุษย์ได้รับจากโลกภายนอก วิธีแสวงหาความรู้คือการสังเกตและศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธีผสมผสานระหว่างวิธีอุปนัย (inductive method) กับวิธีปรนัย (deductive method) ซึ่งมีประสบการณ์และเหตุผลเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นักปฏิฐานนิยมเชื่อว่าความรู้ที่แน่นอน คือความรู้ที่สามารถอธิบายได้ พิสูจน์ได้โดยทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น การประเมินตามแนว

ปรัชญาปฏิฐานนิยมก็คือ การประเมินโดยวิธีทดสอบ หรือวิธีเชิงปริมาณตัวอย่างนักประเมินตามแนวปรัชญา
นี้คือ Tyler (1942), Weltch (1968) เป็นต้น

3.2 การประเมินตามปรัชญาต่อต้านปฏิฐานนิยม หรือ ปรัชญาสร้างสรรค์นิยม (constructivism) นักปรัชญาตามแนวนี้เชื่อว่า ความรู้มี 2 ประเภทคือ ความรู้ในเชิงวัตถุเกี่ยวกับโลก ภายนอก สามารถศึกษาได้โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ส่วนความรู้อีกประเภทหนึ่ง เป็นความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ และสังคมซึ่งมนุษย์มีความรู้สึกนึกคิด มีจินตนาการ ความคาดหวัง ความมุ่งมั่น ศรัทธาและอื่น ๆ ที่สามารถ ให้ความหมายและตีความหมายของประสบการณ์ของตนเองได้ ดังนั้นแต่ละคนจึงเป็นแหล่งความรู้ โดยเฉพาะวิธีศึกษาในกรณีเช่นนี้ความจริงในเชิงคุณค่าของแต่ละบุคคล ผู้ประเมินที่จะเข้าถึงความจริงเชิง คุณค่าต้องเน้นความเป็นมนุษย์ของผู้ประเมินและผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน เน้นความหมายและ ปรากฏการณ์ (ศุภางค์ จันทวานิช: 2536) การประเมินตามแนวปรัชญาที่เรียกว่าเป็นการประเมินเชิง ธรรมชาติและมีส่วนร่วม หรือการประเมินเชิงคุณภาพนั่นเอง ตัวอย่างนักประเมินแนวนี้ ได้แก่ Walcott (1976), Guba and Lincoln (1981, 1989) Pottton (1980) เป็นต้น

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้/เกณฑ์การประเมิน

การประเมินผลเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริง (Actual results) กับผลที่คาดว่าจะได้รับ (Expected results) โดยชี้ให้เห็นว่าปฏิบัติงานจริงเกิดขึ้นตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยทั่วไปตัวชี้วัดจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ตัวชี้วัด อาจจะมีทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณหรือคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องสามารถให้ค่าหรือบ่ง บอกลักษณะที่ชัดเจนของสิ่งที่ทำการวัดว่ามีปริมาณหรือคุณลักษณะอย่างไร
2. การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ในการประเมินเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวในตัวชี้วัดนั้นๆ ถึงแม้ตัวชี้วัดจะมีความชัดเจนในการกำหนดค่าแต่ยังไม่สามารถนำไปวิเคราะห์หาข้อสรุปในการประเมินได้ จนกว่า จะได้มีการเปรียบเทียบ กับเกณฑ์มาตรฐานหรือเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้
3. เงื่อนไขด้านเวลาและสถานที่ ในการประเมินค่าของตัวชี้วัด นอกจากขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อ การเปรียบเทียบแล้ว ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทั้งในด้านเวลาและสถานที่ กล่าวคือ ตัวชี้วัดจะบ่งบอกสถานภาพของ สิ่งที่จะวัดเฉพาะในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในขอบเขต บริเวณสถานที่หรือพื้นที่ ที่ได้รับบ่งชี้ในการประเมิน หรือตรวจสอบเท่านั้น

3.3.1 ความหมายของตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด (Indicators)

มีผู้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้การประเมินไว้แตกต่างกัน ดังนี้

พิศณุ พองศรี. (2553: 148). ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ หรือดัชนีชี้วัด ว่าหมายถึง สิ่งที่บ่งบอก ลักษณะเชิงปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัด โดยนำไปเก็บข้อมูลจากสภาพจริงด้วยเครื่องมือที่กำหนดไว้ ตามตัวชี้วัดนั้นๆ

ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2552 : 103) ได้ให้ความหมายของตัวบ่งชี้ ว่าหมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปร หรือ ค่าที่สังเกตได้ ซึ่งได้บ่งบอกสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะของทรัพยากรการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550:26). ได้ให้ความหมายของ ตัวบ่งชี้ ว่าหมายถึง เป็นสิ่งที่แสดงสภาวะหรือสภาพการที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

อาทิตย์ อัจฉาญา. (2557: 10) ได้ให้ความหมายของ ตัวบ่งชี้ ว่าหมายถึง ตัวแปรหรือค่าที่สังเกตได้ ที่ใช้บ่งบอกถึงสถานภาพหรือสะท้อนลักษณะให้เห็นถึงคุณลักษณะที่จะประเมินการดำเนินงาน

Johnston. (1981 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช. 2550:26). ได้ให้ความหมายของ ตัวบ่งชี้ ว่าหมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่ต้องบ่งบอกสภาวะที่ชัดเจน

จากการศึกษาความหมายของตัวบ่งชี้ข้างต้นสามารถให้ความหมายของตัวบ่งชี้ ได้ว่า หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกลักษณะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ใน 3 ด้านที่มุ่งประเมิน คือ 1. ด้านการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2. ด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

3.3.2 หลักการสร้างตัวชี้วัดที่ดี

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดี ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความตรง (validity) เป็นความสามารถของตัวชี้วัดที่ชี้วัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ โดยจะต้องมีความตรงประเด็น (relevant) เป็นความเชื่อมโยง สัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่มุ่งวัด และความเป็นตัวแทน (representative) มีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างครบถ้วน

2. ความเที่ยง (reliability) เป็นความสามารถที่ชี้วัดคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน โดยจะต้องมีความเป็นปรนัย (objectivity) และความคลาดเคลื่อนต่ำ (minimum error)

3. ความเป็นกลาง (neutrality) จะต้องปราศจากความลำเอียง (bias)

4. ความไว (sensitivity) เป็นความสามารถที่จะแสดงความผันแปร หรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยมีหน่วยการวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

5. ความสะดวกในการนำไปใช้ (practicality) ตัวชี้วัดจะต้องเก็บข้อมูลได้ง่าย (availability) และแปลความหมายได้ง่าย (interpretability)

อาทิตย์ อัจฉาญา. (2557). การสร้างตัวชี้วัดที่ดี จำเป็นจะต้องมีหลักการ ที่ใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินการดังนี้

1. เลือกใช้ / สร้างตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนที่สำคัญเท่านั้น
2. คำอธิบาย หรือการกำหนดตัวชี้วัดควรเป็นวลีที่มีความชัดเจน
3. ตัวชี้วัดอาจจะกำหนดได้ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพก็ได้
4. ควรนำจุดประสงค์ของโครงการ หรือประเด็นการประเมินมากำหนดตัวชี้วัด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวชี้วัดควรรวบรวมข้อมูล ทั้งจากแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ

3.3.3 เกณฑ์การประเมิน

มีผู้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมินไว้แตกต่างกัน ดังนี้

พิศณุ พงศ์ศรี. (2553:6). ได้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมิน ว่าหมายถึง ระดับที่กำหนดไว้หรือมาตรฐานที่ควรจะเป็น เพื่อใช้ตัดสินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2550: 31) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมิน ว่าหมายถึง สิ่งที่เราใช้ตัดสินคุณภาพผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ ซึ่งอาจแสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่เรายอมรับ

ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2552 : 103) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมิน ว่าหมายถึง คุณลักษณะหรือระดับที่ถือว่าเป็นคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของทรัพยากร การดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพมาตรฐานการกระทำหรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553:80). ได้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมิน ว่าหมายถึง สิ่งที่เราใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้หรือส่วนประกอบการ (Performance)

Thorndike และ Barnhart (1965 : 150) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์การประเมิน ว่าหมายถึง เกณฑ์โดยความหมายทั่วไป หมายถึง กฎหรือมาตรฐานที่ใช้สำหรับตัดสินใจ

จากที่ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน สามารถสรุปถึงความหมายของ เกณฑ์การประเมิน ได้ว่า เกณฑ์การประเมิน หมายถึง สิ่งที่ใช้ตัดสินคุณภาพการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพที่คุรุสภากำหนด และตามสภาพปัจจุบัน/ความต้องการที่สังคมคาดหวัง

3.3.4 ประเภทของเกณฑ์การประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2552 :95) ได้แบ่งประเภทของเกณฑ์การประเมินเป็น 2 ประเภท คือ

1. เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเปรียบเทียบผลระหว่างโครงการ หรือเปรียบเทียบกับผลที่เคยทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัยของการจัดโครงการ โดยทั่วไป หรือหลักที่ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยนำไปเปรียบเทียบกับอีกเรื่องหนึ่ง ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน

2. เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับทางวิชาชีพ หรือคุณภาพของสิ่งนั้น อันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ หรือสิ่งที่ใช้เป็นหลักในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าตายตัว เช่น สอบได้คะแนนร้อยละ 60 จากคะแนนทั้งหมดถือว่าสอบผ่านการเลือกเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของเป้าหมายในการประเมินมากที่สุดนั้นควร

พิจารณาทั้ง บริบท และ ช่วงระยะที่ทำการประเมินเป็นสำคัญตั้งนั้นการประเมินในขั้นของการวางแผนก่อนดำเนินงานและในขั้น ของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะของโครงการต่อการสร้างผลตามเป้าหมายของโครงการ จึงควรใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ตามมาตรฐานการปฏิบัติของโครงการนั้นๆ แต่การประเมินในขั้นของการสรุปผลหลังการดำเนินโครงการ ควรใช้เกณฑ์สัมพัทธ์เพื่อให้ทราบถึงมาตรฐานของโครงการเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการที่ผ่านมาหรือโครงการอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน

3.4 มาตรฐานของการประเมิน

Stuflebeam และ Shin field. (2007 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสิ (2552 : 178-180) ได้กล่าวถึงมาตรฐานที่พัฒนาโดยคณะกรรมการร่วมกำหนดมาตรฐานการศึกษา (Joint Committee on Standard for Education) ซึ่งคณะกรรมการได้เสนอมาตรฐานไว้ 30 ประการ เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการประเมินไว้ เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการประเมิน ซึ่งสามารถจัดได้เป็น 4 หมวด ดังนี้

1. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมินในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ มาตรฐานการใช้ประโยชน์นี้ประกอบด้วยเกณฑ์ A1-A8 มีคุณลักษณะดังนี้

- 1.1 การระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
- 1.2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน
- 1.3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง
- 1.4 การแปลความหมายและการตัดสินใจคุณค่ามีความชัดเจน
- 1.5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- 1.6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- 1.7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
- 1.8 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงการประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ประหยัดและคุ้มค่า มาตรฐานความเป็นไปได้ ประกอบด้วยเกณฑ์ B1-B3 มีคุณลักษณะดังนี้

- 2.1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- 2.2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
- 2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

3. มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า การประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึง สวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน มาตรฐานความเหมาะสมประกอบด้วยเกณฑ์ C1- C8 มีคุณลักษณะดังนี้

- 3.1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ
- 3.2 การแก้ปัญหาความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส

- 3.3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผยและคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน
- 3.4 การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน
- 3.5 การคำนึงสิทธิส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- 3.6 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง
- 3.6 รายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของสิ่งที่

ประเมิน

- 3.7 ผู้ประเมินการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่าการประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน มาตรฐานความถูกต้องประกอบด้วยเกณฑ์ D1-D11 มีคุณลักษณะดังนี้

- 4.1 การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน
- 4.2 การวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ
- 4.3 การบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน
- 4.4 การบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน
- 4.5 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง
- 4.6 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง
- 4.7 การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และรายงาน
- 4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- 4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 4.10 การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน
- 4.11 การเขียนรายงานมีความเป็นปรนัย

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประเมิน

รัตนะ บัวสนธ์. (2555, น.90) ได้กล่าวถึง การจัดกลุ่มเพื่อแบ่งบทบาทหน้าที่ได้ดังนี้

1) นักประเมิน : ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 2) นักประเมิน : ผู้บรรยายข้อเท็จจริง 3) นักประเมิน : ผู้ทำการตัดสิน และ 4) นักประเมิน : ผู้สร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. นักประเมิน : ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นักประเมินในบทบาทนี้จะเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญชำนาญการเฉพาะด้าน เทคนิควิธีการประเมิน ซึ่งได้แก่ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสร้างและการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ นักประเมินในบทบาทนี้คือนักวัดผลการเรียนการสอนนั่นเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นบุคคลคนเดียวที่กระทำหรือมีความเชี่ยวชาญในสองด้านโดยตรง นักประเมินจะกระทำตนมีลักษณะเป็นบุคคลภายนอกที่แยกออกจากกระบวนการเรียนการสอน เป็นผู้นำเอาเครื่องมือแบบสอบถามต่างๆ เข้าไปสอบวัดผู้เรียนในโรงเรียนท่ามกลางการจับตามองและการให้ความร่วมมือดำเนินการของครูผู้สอนในโรงเรียน เมื่อสอบวัดผู้เรียนแล้ว นักประเมินก็จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์วิจารณ์

ท่ามกลางผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน หลังจากนั้น ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกนำเสนอไปยังผู้รับผิดชอบในระดับนโยบายหรือระดับผู้บริหารเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

2. นักประเมิน : ผู้บรรยายข้อเท็จจริง นักประเมินในบทบาทนี้ จะทำหน้าที่บรรยายหรือพรรณนาหลักการบรรยายคุณลักษณะดังกล่าวของผู้เรียนโดยยึดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จะสะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็งหรือจุดอ่อนของวัตถุประสงค์หลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรหรือโครงการทางการศึกษาต่อไป

3. นักประเมิน : ผู้ทำการตัดสินใจ ในบทบาทนี้นักประเมินเป็นผู้ตัดสินใจคุณค่าโครงการหรือสิ่งที่ทำการประเมินนี้ นักประเมินก็ยังคงบทบาทความเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและผู้บรรยายข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นผลการประเมินขั้นต้นไว้ในตัวอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ด้วยเหตุที่นักประเมินจำเป็นต้องทำการตัดสินใจคุณค่าโครงการ ดังนั้น คุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่นักประเมินจำเป็นต้องมี คือ ความแม่นยำ เที่ยงตรงในการดำเนินงานประเมิน และความยุติธรรมในการตัดสินใจ เพราะผลของการตัดสินใจคุณค่าโครงการนั้นจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและโดยทางอ้อมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับโครงการทั้งสิ้น ซึ่งจะเห็นว่านักประเมินในบทบาทนี้ ค่อนข้างจะมีอำนาจในทางวิชาการและอำนาจแฝงสูงมาก รวมทั้งอาจจะต้องพยายามรักษาจุดยืนจัดระยะห่างของความเป็นนักประเมินที่มีความแม่นยำและยุติธรรมกับการเมืองของการประเมินที่ต้องข้องเกี่ยวอีกด้วย

4. นักประเมิน : ผู้สร้างสรรค์ บทบาทนักประเมินในฐานะเป็นผู้สร้างสรรค์ คือ ยังคงบทบาทของความเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งต้องทำการบรรยายข้อเท็จจริงของการประเมินข้างต้น และตัดสินใจของสิ่งที่ถูกประเมินตามเกณฑ์การประเมินแล้ว นักประเมินยังต้องเป็นนักสร้างสรรค์สามารถพัฒนาลักษณะโครงการที่ประเมินได้โดยมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมนุษย์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับโครงการเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือกันในการสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินโครงการเพื่อพัฒนาโครงการนั้น

ผุสดี รุกจีมัน (2551, น. 16 - 18) ได้กล่าวว่า ผู้ประเมิน ประกอบด้วย

1. การให้ผู้บังคับบัญชาของแต่ละหน่วยงานประเมินการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน โดยทั่วไปการประเมินดังกล่าวจะถูกพิจารณาทบทวนโดยผู้บังคับบัญชาที่อยู่เหนือขึ้นไป

2. ผู้ร่วมงานในระดับเดียวกัน (Peer Rating) คือ การให้ผู้ร่วมงานระดับเดียวกันประเมิน ซึ่งเป็นการประเมินเสริมประเภทการประเมินที่มีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำเพื่อที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งและการมอบหมายงาน

3. การประเมินโดยกลุ่มหรือคณะกรรมการ (Rating Committees) คือวิธีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการประเมิน โดยทั่วไปจะประกอบด้วยหัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานอื่น ๆ อีกประมาณ 3-4 คน และประสานงานโดยฝ่ายทรัพยากรมนุษย์

4. การประเมินตนเอง (Self Rating) คือ บุคคลที่จะได้รับการประเมินเป็นผู้ประเมินตนเองเพราะเชื่อว่าผู้ถูกประเมินจะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของตนเองได้ถูกต้องตามความเป็นจริง

5. ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมิน (Subordinates Appraising) ผู้ใต้บังคับบัญชาจะเป็นผู้ประเมินผู้บังคับบัญชา และมีแนวคิดอยู่ที่ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะเป็นผู้ที่สามารถเฝ้าภาพลักษณ์เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี

อนิวิช คุณแก้ว (2552, น. 135 - 136) ได้จำแนกผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

1. บุคคลในตำแหน่งผู้บริหาร คือ ผู้บริหารระดับต้นซึ่งมีความใกล้ชิดกับพนักงานมากที่สุดจะทำหน้าที่ผู้ประเมินผลเป็นลำดับแรก ผลที่ได้จากการประเมินจะรายงานให้กับผู้บริหารระดับฝ่ายงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและนำผลที่ได้รายงานต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาต่อไป

2. พนักงานทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง คือ การให้พนักงานเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองแล้วนำเสนอต่อผู้บริหารระดับฝ่ายงาน ผู้บริหารจะทำหน้าที่ประเมินผลอีกชั้นหนึ่งโดยพิจารณาข้อมูลการประเมินผลของพนักงานร่วมกับข้อมูลที่ผู้บริหารได้ทำการเก็บข้อมูลไว้ล่วงหน้าแล้ว

3. ให้ลูกค้ำเป็นผู้ประเมิน คือ อนุญาตให้ลูกค้ำทำหน้าที่ในการประเมินผลพนักงาน ต้องเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดและมีการติดต่อกับลูกค้ำจำนวนมาก ผลที่ได้จากการให้ลูกค้ำประเมินพนักงานจะไปรวมกับผลการประเมินของหัวหน้างานอีกชั้นหนึ่งเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งและเพื่อความยุติธรรมในกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. ให้เพื่อนร่วมงานเป็นผู้ประเมิน ทั้งนี้เพื่อความละเอียดและยุติธรรมในการปฏิบัติในองค์การพนักงานที่ต้องทำหน้าที่ในการประเมินเพื่อนร่วมงานจึงต้องศึกษากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างละเอียดเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับผู้ประเมินดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระได้ว่า ผู้ประเมินนั้นเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการบรรยายสภาพการณ์ของสิ่งที่ต้องการประเมิน เพื่อเห็นถึงความจริง ข้อดี ข้อบกพร่อง ตัดสินคุณค่า โดยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญชำนาญการในการประเมินและในสิ่งที่มุ่งประเมิน สามารถแนะนำ ชี้บอกในการพัฒนา ปรับปรุงได้

2.5.5 แนวทางการประเมินบุคคล

บุคคลเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับการดำเนินงานใด ๆ ของหน่วยงาน องค์กร ตลอดจนสถาบันอื่น ๆ คุณค่าของบุคคลสามารถจะพิจารณาได้จากมาตรฐาน (Standards) และตัวบ่งชี้ (Indicators) ต่าง ๆ นานา ประกอบกัน แต่ภายใต้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้งหลายนั้นก็อาจจำแนกได้เป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึงคุณสมบัติทั่วไปของบุคคลกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้เฉพาะตำแหน่ง ดังนั้นคุณค่าของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับว่าคุณสมบัติ (Qualifications) และมีผลการปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้หรือไม่ เพียงไร (รัตนะ บัวสนธิ, 2548)

การประเมินบุคคล (Personnel Evaluation) เป็นการใช้กระบวนการอย่างเป็นระบบในการรวบรวมสารสนเทศเกี่ยวกับคุณสมบัติ และพฤติกรรมการทำงานของบุคคล เพื่อที่จะนำสารสนเทศที่ได้มานั้นมาตัดสินคุณค่าและคุณภาพของบุคคล เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคคลนั้น ๆ จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมที่มีความตรง (Validity) และมีความเที่ยง (Reliability)

ตลอดจนปราศจากความลำเอียง (Unbias) อันเนื่องมาจาก อคติทั้ง 4 (อันได้แก่ อคติเพราะความรักชอบ อคติเพราะความเกลียดชัง อคติเพราะความกลัว และอคติเพราะความโลภ) ของผู้ทำหน้าที่ประเมินที่มีต่อบุคคลผู้ได้รับการประเมิน (หรือถูกประเมิน) นอกเหนือจากเครื่องมือและวิธีการที่ใช้จะต้องมีคุณสมบัติ ดังที่กล่าวแล้ว การประเมินบุคคลยังจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ตัดสินใจตีคุณค่าของบุคคลอย่างชัดเจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการประเมิน รวมทั้งประเด็นการประเมินบุคคลนั้น ๆ ก็ต้องมีความครอบคลุมและสามารถหาหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นข้อเท็จจริง (Fact) เกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัว และมาตรฐาน ตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานเฉพาะตำแหน่งนั้น ๆ ที่สามารถตรวจสอบได้ตรงกันมากกว่าจะใช้ความรู้สึกหรืออารมณ์ (Feeling or Emotion) เป็นตัวตัดสินตีค่าผู้รับการประเมิน จะเห็นว่า คำว่า “กระบวนการอย่างเป็นระบบ” ในการประเมินบุคคลนั้นมีความครอบคลุม สิ่งที่สำคัญ ๆ 4 สิ่ง ได้แก่ 1) เครื่องมือและวิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ 2) นักประเมินที่มีความเที่ยงธรรม 3) เกณฑ์ที่มีความชัดเจน 4) มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินที่มีความครอบคลุม

1. องค์ประกอบและขั้นตอนการประเมินบุคคล

องค์ประกอบของการประเมินบุคคล การประเมินบุคคลประกอบด้วยส่วนสำคัญจำเป็น 6 ส่วน ได้แก่

1.1 นักประเมิน (Evaluator) หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ออกแบบการประเมิน ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่ครอบคลุมเพียงพอ แต่การนำมาใช้ตัดสินใจตีค่าบุคคลที่ได้รับการประเมิน ผู้ประเมินอาจจะเป็นผู้บุคคลภายนอก (Outsider) ที่ปราศจากความเกี่ยวข้อง ไม่มีความรู้จักสนิทหรืออาฆาตแค้น เป็นการส่วนตัวกับผู้ได้รับการประเมินหรือเป็นบุคคลภายใน (Insider) ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความขัดแย้งในผลประโยชน์ (Conflict of Interested) กับผู้ได้รับการประเมินหรืออาจจะใช้ทั้งบุคคลภายนอกและภายในเป็นทีมประเมินประกอบกันก็ได้ ไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าจะต้องเป็นบุคคลภายนอกหรือบุคคลภายในเพราะต่างก็มีข้อจำกัดด้วยกันทั้งคู่ กล่าวคือ ถ้าใช้ผู้ประเมินเป็นบุคคลภายนอกทั้งหมดก็อาจจะขาดในส่วนความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ ๆ สำหรับการประเมินบุคคลนั้น ๆ โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน/องค์กรนั้น ๆ เป็นผู้รับการประเมินเนื่องจากบุคลากรในหน่วยงาน/องค์กรดังกล่าวไม่กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูล เพราะไม่แน่ใจว่าหากเปิดเผยข้อมูลไปแล้วจะก่อให้เกิดโทษอะไรบ้าง แต่ถ้าผู้ประเมินเป็นบุคคลภายในทั้งหมด ก็ขาดในส่วนความเที่ยงธรรมหรือปราศจากอคติส่วนตัวที่มีคือผู้ได้รับการประเมินอันมีอยู่เป็นทุนเดิม ดังนั้นการพิจารณาบุคคลผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นนักประเมินจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและให้ความมั่นใจกับผู้ได้รับการประเมินและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ว่า นักประเมินนั้นมีความรู้ ความสามารถในวิชาการประเมินอย่างเพียงพอ และเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณวิชาชีพ (professional ethics) แห่งนักประเมินโดยแท้

1.2 ผู้ได้รับการประเมิน (Evaluatee) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการประเมิน ซึ่งบุคคลในที่นี้อาจหมายรวมถึงคณะบุคคลในกรณีที่เป็นกรประเมินการปฏิบัติงานของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งบริหารและมีการแบ่งงานมอบหมายให้มีบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับรองลงไปช่วยรับผิดชอบการบริหาร คือเป็นการประเมิน

บุคคลทั้งคณะแต่ถ้าหากเป็นการประเมินบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งใด ๆ ผู้ได้รับการประเมินก็คือบุคคลนั้นๆ เพียงคนเดียว

1.3 มาตรฐานและตัวบ่งชี้ (Standards and Indicators) คำว่ามาตรฐาน หมายถึง เจื่อนใจ หรือระดับคุณภาพที่ควรจะเป็นของสรรพสิ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือในวงวิชาชีพนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้เมื่อใช้ คำว่ามาตรฐานสำหรับประเมินบุคคล มาตรฐาน หมายถึง เจื่อนใจหรือระดับคุณภาพที่ควรจะเป็นของบุคคลที่จะได้รับการประเมิน ซึ่งเจื่อนใจหรือระดับคุณภาพของบุคคลนี้ จะต้องเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับการประเมิน ส่วนคำว่าตัวบ่งชี้จะหมายถึง คุณลักษณะใด ๆ ก็ตามที่สามารถสังเกตหรือบ่งบอกสะท้อนสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรมให้เห็นได้ชัดเจน ตัวบ่งชี้และมาตรฐานจะมีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่ภายใต้มาตรฐานหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อความที่มีลักษณะเป็นนามธรรมนั้นจะต้องมีตัวบ่งชี้ย่อย ๆ ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมสะท้อนความเป็นตัวตนของมาตรฐานนั้น ๆ เช่น มาตรฐานการเป็นผู้บริหารองค์กร ประกอบด้วย

1.4 เกณฑ์ (Criterion) หมายถึง เจื่อนใจ หรือข้อกำหนดที่ใช้สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าจะมีคุณภาพหรือไม่เพียงไร ซึ่งเกณฑ์แบ่งเป็นสองประเภท คือ เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) และเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) โดยที่เกณฑ์ทั้งสอง มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ เกณฑ์สัมบูรณ์จะหมายถึงเจื่อนใจการตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน ในขณะที่เกณฑ์สัมพัทธ์นั้น หมายถึง เจื่อนใจการตัดสินใจที่อาศัยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งต่าง ๆ ขอยกตัวอย่างความแตกต่างของเกณฑ์ทั้งสอง ดังนี้ สมมติว่าในการตัดสินผลการสอบของนักศึกษาในกลุ่มหนึ่งที่เรียนในรายวิชาหนึ่ง ถ้าผู้สอนกำหนดว่านักศึกษาจะได้เกรด A เมื่อได้คะแนนร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มขึ้นไป ได้ B เมื่อได้คะแนนร้อยละ 75-79 เช่นนี้แล้วก็เป็นการใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ แต่ถ้าผู้สอนกำหนดว่า นักศึกษาที่จะได้เกรด A ก็คือผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด 5 ลำดับของกลุ่มนักศึกษา ลักษณะดังนั้นก็จะเป็นเกณฑ์สัมพัทธ์ ซึ่งจะเห็นว่า ถ้าหากนักศึกษาในกลุ่มนี้ได้คะแนนสูงสุดเพียงร้อยละ 75 ก็จะไม่ใคร่ได้เกรด A วิชานี้เลย ถ้าเป็นการใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ตัดสินใจ แต่ถ้าใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ก็จะได้เกรด A ในการประเมินสรรพสิ่งนั้นเมื่อใดจะใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ เกณฑ์สัมพัทธ์ หรือใช้ทั้งสองแบบร่วมกันก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะทำการประเมินและวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดที่สามารถแจกแจงได้เป็นกรณี ๆ ไปอีกมาก จึงไม่ขอกล่าวในที่นี้เกณฑ์กับมาตรฐานและตัวบ่งชี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน กล่าวคือ มาตรฐานจะเป็นตัวบ่งบอกระดับคุณภาพของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะได้รับการประเมิน อันที่ยอมรับกันของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ประเมินสิ่งนั้น ๆ ตัวบ่งชี้เป็นรายละเอียดหรือคุณลักษณะย่อย ๆ ที่มีความเป็นรูปธรรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานนั้น ๆ ส่วนเกณฑ์ก็คือหลักที่ใช้กำหนดตัดสินใจว่าตัวบ่งชี้แต่ละตัวและ/หรือตัวบ่งชี้ร่วมกันทุกตัวมีจำนวนเท่าใดหรือมีลักษณะเจื่อนใจอย่างไรจึงจะบ่งบอกถึงการเป็นไปตามมาตรฐานหรือผ่านมาตรฐานนั้นๆในการประเมินสิ่งที่ได้รับการประเมิน (ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ) จำเป็นต้องระบุมาตรฐาน กำหนดตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐาน และเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินใจแต่ละตัวบ่งชี้และ/หรือรวมทุกตัวบ่งชี้ให้ชัดเจน เป็นที่ยอมรับกันสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับสิ่งที่ได้รับการประเมินนั้น

1.5 แหล่งข้อมูลการประเมิน (Data Source) หมายถึง สถานที่ สิ่งของหรือบุคคลที่สามารถจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้หรือประเด็นการประเมิน สิ่งที่จะทำการประเมินนั้น ๆ ในการประเมินบุคคลหรือสิ่งใด ๆ ก็ตาม นักประเมินจำเป็นต้องทราบหรือระบุได้ว่า ข้อมูลการประเมินที่ต้องการเก็บรวบรวมนั้นสามารถเก็บได้ที่ใด หรือจากใคร และจะมีวิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลดังกล่าวได้อย่างไร แหล่งข้อมูลดังกล่าวจะให้ข้อมูลได้ถูกต้องครอบคลุมตรงตามตัวบ่งชี้หรือประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวมหรือไม่

1.6 เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามตัวบ่งชี้แต่ละตัวจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมที่สอดคล้องกับลักษณะข้อมูลนั้น ๆ ข้อมูลบางประเภทอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่มีความเฉพาะเจาะจง ทั้งนี้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลนั้นมีอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นวัสดุอุปกรณ์และเทคนิคต่าง ๆ แต่ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือและวิธีการใด ๆ ก็ตาม เมื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลก็ต้องตระหนักไว้ว่าเครื่องมือและวิธีการนั้นต้องมีความตรง (Validity) ความเที่ยง (Reliability) ความเป็นปรนัย (Objectivity) หรือปราศจากความลำเอียง (Unbias) ในการได้มาซึ่งข้อมูลการประเมิน

2. ขั้นตอนการประเมินบุคคล การประเมินบุคคลมีขั้นตอนวิธีดำเนินการตามลำดับ แต่ละขั้นมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระบุวัตถุประสงค์การประเมิน เป็นการเขียนบ่งบอกให้ทราบว่าทำการประเมินบุคคลไปเพื่ออะไรและจะประเมินในเรื่องใดบ้าง เช่น ประเมินเพื่อคัดเลือกหรือประเมินเพื่อเลื่อนตำแหน่งของบุคคลโดยประเมินเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสามารถทักษะที่เหมาะสมเฉพาะตำแหน่งบุคคลเข้าทำงาน หรือประเมินเพื่อใช้ผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นๆ โดยประเมินจากผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่บุคคลนั้นตกลงไว้ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่จะทำการประเมินบุคคลจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าระบุวัตถุประสงค์การประเมินเป็นเช่นไรแล้วก็จะต้องกำหนดแตกประเด็นออกมาเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกัน อาทิ วัตถุประสงค์การประเมินบอกว่าประเมินความรู้ ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานของบุคคล นักประเมินก็ต้องวิเคราะห์จำแนกคำว่า “ความรู้” “ความสามารถ” และ “ทักษะ” ออกเป็นด้านหรือมาตรฐานย่อย เช่น คำว่า ความรู้ อาจแบ่งเป็น 1) ความรู้ด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับ 2) ความรู้ด้านวิชาการหรือวิชาชีพเฉพาะตำแหน่ง 3) ความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากสังคมไทย เป็นต้น หลังจากนั้นจากมาตรฐาน ความรู้แต่ละด้าน ก็ต้องระบุตัวบ่งชี้ เพราะตัวบ่งชี้จะนำไปสู่การใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกัน เช่น จากมาตรฐานความรู้ด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ก็อาจระบุตัวบ่งชี้ว่าประกอบไปด้วย 1.1) ความเข้าใจกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ การบริหารบุคคล 1.2) ความเข้าใจกฎหมายระเบียบข้อบังคับ การเงินและงบประมาณ 1.3) ความเข้าใจกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ พัสตุ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ทำนองนี้ เมื่อระบุตัวบ่งชี้ได้แล้ว ก็จึงกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ตัดสินใจว่าแต่ละตัวบ่งชี้ขึ้นนั้น บุคคลผู้ได้รับการประเมินควรจะได้คะแนนเท่าไร หรือมีพฤติกรรมเช่นไร จึงจะถือว่า “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” หรือ “ดี” หรือ “แย่” เช่น ตัวบ่งชี้ ข้อ 1.1 ความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับการบริหารบุคคล จะต้องได้คะแนนไม่ต่ำ

กว่าร้อยละ 50 (กรณีใช้เกณฑ์สัมบูรณ์) จึงจะถือว่า “ผ่าน” เช่นนี้เป็นต้น เมื่อกำหนดเกณฑ์การผ่านและตัวบ่งชี้ได้แล้วก็กำหนดเกณฑ์การผ่านมาตรฐานนั้นๆว่า ควรจะได้เท่าไร หรือมีลักษณะอย่างไร เช่น ในมาตรฐานที่ 1) อาจกำหนดไว้ว่าต้องผ่านตัวบ่งชี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของตัวบ่งชี้ทั้งหมดจึงจะถือว่าผ่านมาตรฐาน ซึ่งจากตัวอย่างที่ยกประกอบการอธิบายนี้ก็ต้องผ่านอย่างน้อย 2 ตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 3 ระบุแหล่งข้อมูล เป็นการระบุให้ทราบว่าข้อมูลที่จะรวบรวมตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้แต่ละตัวนั้นจะเก็บได้จากที่ใด เช่น อาจเก็บได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ รายงานของหน่วยงาน บุคคลต่างๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ได้รับการประเมิน (อาทิ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหาร เป็นต้น) นอกจากนี้ก็ยังจำเป็นต้องระบุขอบเขต จำนวนแหล่งข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลอีกด้วย เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับคำสั่ง ประกาศระเบียบ ข้อบังคับที่ออกในปีการศึกษา 2552-2554 หรือคณาจารย์คณะต่างๆคณะละประมาณ 50 คน ดังนี้ เป็นต้น การจะเลือกเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลใด ๆ จำเป็นต้องพิจารณาว่านักประเมินต้องการข้อมูลประเภทใด ระหว่างข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง (Fact) หรือข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น (Opinion) หรืออาจเจือปนโดยการรับรู้ (Perception) และความรู้สึก (Feeling) เพราะเหตุว่าข้อมูลเหล่านี้จะได้มาจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ยกตัวอย่าง เช่น ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวบ่งชี้การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน ถ้าเก็บจากคำสั่งแต่งตั้ง บันทึกสรุปการประชุม ซึ่งเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ และเก็บจากผู้บังคับบัญชาโดยใช้มาตรฐานค่า ข้อมูลที่ได้ย่อมต่างกันโดยสิ้นเชิง ในแง่ความหมายและการตีความ ซึ่งจะเห็นว่าถ้าเก็บจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ย่อมได้ข้อเท็จจริงมากกว่าการใช้มาตรฐานค่าที่จะได้เป็นการรับรู้หรือความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้บังคับบัญชามีใช้ข้อเท็จจริงตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 สร้าง/เลือกใช้ เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล ข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมเพื่อใช้สำหรับการประเมินบุคคลนั้น ก็คือข้อมูลของตัวบ่งชี้แต่ละตัวภายใต้มาตรฐานแต่ละด้านนั่นเอง ดังนั้นเมื่อระบุตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐานได้แล้ว ก็จะต้องพิจารณาตัวบ่งชี้ นั้น ๆ วัดค่าออกเป็นข้อมูลที่เป็นตัวเลขหรือมีใช้ตัวเลขตามที่เรียกโดยทั่วกันว่าข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) นั่นเองถ้าข้อมูลมีลักษณะเป็นเชิงตัวเลขหรือเชิงปริมาณก็มักจะใช้เครื่องมือประเภทวัสดุอุปกรณ์สำหรับเก็บรวบรวม อันได้แก่ แบบสำรวจรายการ (Checklist) มาตรฐานค่า (Rating Scale) แบบสอบถาม (Questionnaire) หรือแบบทดสอบ (Test) ตลอดจนเครื่องชั่ง ตวง วัด เป็นต้น แต่ถ้าข้อมูลมีลักษณะเป็นคุณภาพคือเป็นความรู้สึกนึกคิดลึก ๆ เหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ แล้วละก็จำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการสังเกตหรือสัมภาษณ์ทำการเก็บรวบรวมแล้วแต่กรณี อนึ่งเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลนักประเมินอาจจำเป็นต้องสร้างขึ้นใหม่ เพื่อใช้เก็บข้อมูลของตัวบ่งชี้ นั้น ๆ โดยตรง ในกรณีที่ไม่มีเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลได้ตรงตามที่ต้องการ แต่ถ้าหากมีการสร้างเครื่องมือไว้แล้ว (โดยใครหรือหน่วยงานใดก็ตาม) และนักประเมินพิจารณาเห็นว่า สามารถใช้เก็บข้อมูลได้ตรงตามที่ต้องการก็สามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลได้เช่นกัน

ขั้นตอนที่ 5 เก็บข้อมูล เป็นขั้นตอนการประเมินเพื่อจะให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามที่ต้องการ ซึ่งการเก็บข้อมูลอาจแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ ดำเนินการเก็บด้วยตัวนักประเมินเอง หรือดำเนินการเก็บโดยให้ผู้อื่นช่วยเก็บให้ซึ่งอาจจะเป็นที่มนักประเมินด้วยกันเองหรืออาศัย

ไหว้วานฝากต่อกันเป็นทอด ๆ ให้ช่วยเก็บข้อมูล ทั้งนี้แน่นอนว่าการเก็บข้อมูลด้วยตัวนักประเมินเองย่อมช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการได้ข้อมูลและยังสามารถควบคุมเวลาทำให้เก็บข้อมูลได้ตรงตามสาระและเวลาที่ต้องการอีกด้วย แต่ถ้าเป็นการเก็บข้อมูลโดยฝากต่อ ๆ กันนั้น อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนเป็นอย่างมาก

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มานั้น ก็ต้องเลือกเทคนิควิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลและสามารถตอบวัตถุประสงค์การประเมินได้ตรงตามที่ต้องการซึ่งเทคนิควิธีวิเคราะห์ก็แบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ เทคนิควิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ใช้วิธีการทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติก็ยังแบ่งเป็นเป็นเทคนิคย่อย ๆ อีกมาก อาทิ สถิติภาคพรรณนา (Descriptive Statistics) ที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency Analysis) การวิเคราะห์การกระจาย (Variation Analysis) การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ (Frequency and Percentage) และสถิติภาคอ้างอิง (Inferential Statistics) ที่ประกอบด้วยสถิตินอนพาราเมตริกซ์ (Non-parametrics Statistics) และสถิติพาราเมตริกซ์ (Parametrics Statistics) เป็นต้น อีกส่วนหนึ่งก็คือ เทคนิควิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งก็ยังมีเทคนิคย่อย ๆ อีก เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7 สรุปเขียนรายงานและนำเสนอ เป็นการนำผลการวิเคราะห์มารวบรวมเรียบเรียงเขียนเป็นรูปเล่มเพื่อการสื่อสารผลการประเมินให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้ ซึ่งการเขียนรายงานผลการประเมินที่ดีจะต้องพิจารณาว่า กลุ่มผู้ใช้งานหรือกลุ่มผู้ที่นักประเมินต้องการให้ได้รับรู้ซึ่งการเขียนรายงานผลการประเมินที่ดีจะต้องพิจารณาว่ากลุ่มผู้ใช้งานเป็นใคร มีลักษณะใด เพื่อจะได้เขียนรายงานให้ตรงกับความต้องการใช้ผลการประเมินและสอดคล้องกับลักษณะที่เป็นข้อจำกัดของกลุ่มผู้ใช้งาน เมื่อจำแนกกลุ่มผู้ใช้งานได้แล้วก็ควรจัดทำโครงร่าง (Outline) ของรายงานแล้วเขียนตามนั้น

3.6 แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Assessment) มีความสอดคล้องและเหมาะสมในการประเมินการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เนื่องจากเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างหลากหลายและสามารถประเมินได้อย่างครอบคลุม โดยจะทำให้ผู้ถูกประเมินตระหนักถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา และทราบว่าควรจะใช้แนวทางใดเพื่อที่จะปรับปรุง ให้ดีขึ้น ผลที่ได้จากการประเมิน จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในอนาคต ในตอนนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของการประเมินการปฏิบัติงานประกอบด้วย ความหมาย ประเภท ประโยชน์ และวิธีที่ใช้ในการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.6.1 ความหมายของการประเมินการปฏิบัติงาน

มีนักวิชาการหลายท่านทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการประเมินการปฏิบัติงานไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อาานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547, น. 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินการปฏิบัติงานว่าเป็นการประเมินที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานตามเนื้องาน และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

อลงกรณ์ มีสุทธา (2549, น. 12) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการประเมินค่าของบุคคลผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ทั้งผลงานและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่มีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างแน่นอน ภายใต้การสังเกต จดบันทึกและประเมินโดยหัวหน้างาน โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นระบบและมีมาตรฐานแบบเดียวกัน มีเกณฑ์การประเมินที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติให้ความเป็นธรรมโดยทั่วกัน

ผุสดี รุมาคม (2551, น. 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในการประเมินผลที่ได้จากการปฏิบัติงานของพนักงาน เป็นกระบวนการประเมินค่าการปฏิบัติงานของบุคคลภายในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีวิธีการวัดผลกำหนดไว้อย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาจุดแข็งในการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น และค้นหาจุดอ่อน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประเมินการปฏิบัติงาน หมายถึง วิธีการประเมินค่าการปฏิบัติงานของบุคคล โดยมีวิธีการวัดผลกำหนดไว้อย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อตัดสินว่าผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งนำไปใช้เกี่ยวกับการตัดสินใจและการให้แนวทางกับการปฏิบัติงานของผู้ถูกประเมิน โดยเป็นสิ่งที่กำหนดวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

3.6.2 รูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ผุสดี รุมาคม (2551, น. 17-19) การประเมินการปฏิบัติงานมีรูปแบบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Identification) การวัด (Measurement) การบริหาร (Management) แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (

1. การกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Identification) โดยทั่วไป องค์การจะใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งในการประเมินการปฏิบัติงาน เกณฑ์ที่ถูกนำมาใช้ ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน หรืออาจจะผสมผสานกันอย่างไรก็ตาม เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานควรจะมีการกำหนดขึ้นเป็นอันดับแรกก่อนการวัดหรือการประเมินการปฏิบัติงาน หลักการสำคัญในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน คือ ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์การ (Strategic Business Objectives) ควรใช้หลายเกณฑ์และควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์

2. การวัด (Measurement) กระบวนการที่สำคัญในการเลือกเครื่องมือวัดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับว่าเมื่อใดที่จะทำการเลือกและใครเป็นผู้เลือก เครื่องมือวัดควรจะเป็นการตกลงร่วมกันก่อนที่ช่วงเวลาของการวัดการปฏิบัติงานจะเริ่มต้นขึ้นเพื่อเป็นการจูงใจและช่วยให้การประเมินในขั้นสุดท้ายได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจว่าจะใช้เครื่องมือวัดประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของ

การประเมิน ประเภทของงานและวิธีการประเมิน การเลือกเครื่องมือวัดจะต้องตัดสินใจโดยยึดถือ แบบการบริหารวัฒนธรรม และคุณลักษณะอื่น ๆ ภายในองค์การ

3. การบริหาร (Management) เมื่อการประเมินการปฏิบัติงานสิ้นสุดลง ผู้บริหารจะนำข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ไปใช้ในการบริหารผลการปฏิบัติงานใน 3 ด้าน คือ การตัดสินใจทางการบริหาร ในเรื่องเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง และการให้ออกจากงาน การจัดทำแผนการปรับปรุงการปฏิบัติงาน การบริหารปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

3.6.3 กระบวนการประเมินการปฏิบัติงาน

อลงกรณ์ มีสุทธา (2549) กล่าวว่า กระบวนการประเมินการปฏิบัติงานมีขั้นตอนดังนี้

1. ระบุวัตถุประสงค์และนโยบายในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นแนวทางว่าจะดำเนินการเมื่อใด บ่อยครั้งเพียงใด ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมิน และเครื่องมือที่จะถูกนำมาใช้ในการประเมิน

2. กำหนดความคาดหวังการปฏิบัติงาน (Performance Expectation) เพื่อนำมากำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Performance Standard)

3. ตรวจสอบและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน

4. ประเมินการปฏิบัติงานของพนักงาน (ซึ่งในบางกรณีอาจจะมีการให้ผู้ปฏิบัติงานประเมินร่วมด้วย)

5. นำผลการประเมินมาถกเถียงกับการปฏิบัติงานของพนักงาน

6. ตัดสินใจและสรุปผลการประเมินเป็น 2 ระบบควบคู่กันเสมอทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กล่าวคือ รูปแบบที่ไม่เป็นทางการนั้นมักจะใช้วิธีให้ผู้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ดีเพียงใด ซึ่งรูปแบบที่ไม่เป็นทางการนี้มักจะมีทัศนคติและความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งมักจะทำให้ผู้บังคับบัญชามีความลำเอียงที่จะเห็นบุคคลหนึ่งดีกว่าบุคคลอื่น ด้วยจุดอ่อนดังกล่าวองค์การส่วนใหญ่จึงต้องมีการจัดระบบการประเมินการปฏิบัติงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การประเมินสมเหตุสมผลและมีความเป็นธรรม

2.5.6.4 ประเภทและวิธีของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1) การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบที่ยึดคุณลักษณะ (Trait Model) ซึ่งเป็นวิธีที่กำลังนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย รวม 4 วิธีดังนี้

1.1) วิธีการประเมินผลด้วยการให้คะแนนตามมาตราส่วน (Graphic Rating Scale Method) เป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เก่าแก่ที่สุดที่ยังคงได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน เพราะเป็นวิธีการประเมินผลที่ง่ายและสะดวกสำหรับผู้ประเมิน กล่าวคือ การประเมินผลที่จะมุ่งเน้นที่คุณลักษณะต่าง ๆ ที่องค์กรเชื่อว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสำหรับการทำงาน เช่น ความรู้ในงาน คุณภาพของงานการประสานงาน และความละเอียดรอบคอบ เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวจะระบุอยู่ในแบบประเมินผลเป็นเรื่อง ๆ ซึ่งอาจจะมีคำอธิบายสั้น ๆ หรืออาจจะมีคำอธิบายใด ๆ ประกอบเลยก็ได้ โดยเชื่อว่า

ผู้ประเมินทุกคนจะสามารถเข้าใจความหมายของคุณลักษณะที่ระบุไว้เป็นอย่างดี ในการประเมินผลผู้ประเมินจะให้คะแนน หรือทำสัญลักษณ์ตามที่แบบประเมินผลกำหนด เช่น กากบาท (X) หรือขีดเพื่อเล็กระดับคะแนนที่ตนเห็นว่าเหมาะสมกับคุณลักษณะนั้น ๆ ของผู้รับการประเมินมากที่สุด โดยระดับคะแนนของแบบประเมินผลประเภทนี้จะลดหลั่นกันตามลำดับ เช่น เยี่ยม ดี พอใช้ ควรปรับปรุง หรือแย เป็นต้น

1.2) วิธีการประเมินผลตามค่าคะแนน (Point Rating Scale Method) เป็นวิธีการประเมินผลที่ออกแบบมาเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของ Graphic Rating Scale แบบประเมินผลการปฏิบัติงานประเภทนี้ยังคงนำคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานมากำหนดเป็นปัจจัยในการประเมินผลเหมือน Graphic Rating Scale หากแต่มีการกำหนดความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละข้อหรือแต่ละรายการไม่เท่ากัน ตามลักษณะของงานที่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีการกำหนดคะแนนและ/หรือน้ำหนักที่สะท้อน “ค่าความสำคัญ” ที่แตกต่างกันของแต่ละปัจจัย ซึ่งแนวคิดนี้เชื่อว่า การกำหนดน้ำหนักความสำคัญและค่าคะแนนลงไปในแต่ละปัจจัยจะช่วยให้การพิจารณาของผู้ประเมินแม่นยำมากขึ้น โดยทั่วไปแบบประเมินผลประเภทนี้จะแบ่งคะแนนการประเมินออกเป็น 5 ระดับ โดยปัจจัยที่จะประเมินมีน้ำหนักความสำคัญแตกต่างกัน และเรียงลำดับจากปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดหรือปัจจัยที่มีคะแนนสูงสุดไปหาปัจจัยที่มีความสำคัญหรือมีคะแนนน้อยที่สุด นอกจากนี้ แบบประเมินผล Point Rating Scale ที่นำแนวคิดของ Graphic Rating Scale มาใช้ โดยเพิ่มการกำหนดน้ำหนักหรือความสำคัญของแต่ละปัจจัยเพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญที่แตกต่างกัน ซึ่งไล่เรียงจากปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดไปถึงปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด นอกจากนี้ ในแต่ละระดับคะแนนก็มีการกำหนดตัวเลขที่เป็นค่าของระดับคะแนนนั้น ๆ ลดหลั่นกันอย่างชัดเจน มักนิยมใช้กับการประเมินพนักงานระดับหัวหน้างานขึ้นไป

1.3) วิธีการประเมินผลแบบผสม (Mixed-standard Scale Method) เป็นวิธีการประเมินผลอีกประเภทหนึ่งที่พัฒนามาจาก Graphic Rating Scale Method ที่ยังคงเน้นการประเมินคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน หากแต่ Mixed-Standard Scale Method เป็นการประเมินคุณลักษณะหนึ่ง ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรกำหนดให้แก่คุณลักษณะนั้น ๆ กล่าวคือ คุณลักษณะที่ประเมินมีการกำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมเพื่อให้ผู้ประเมินใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยรายละเอียดของพฤติกรรมในแบบประเมินมีทั้งข้อที่เป็นคุณลักษณะที่ “ดี” และ “ไม่ดี” ปะปนกันไป ในการประเมินให้คะแนนแต่ละข้อผู้ประเมินจะต้องพิจารณาพฤติกรรมของผู้รับการประเมินว่า “ดีกว่า เท่ากับ หรือ ต่ำกว่า”

1.4) การประเมินผลแบบบรรยายความ (Essay or Narrative Method) เป็นวิธีการประเมินที่กำหนดให้ผู้ประเมินเขียนบรรยายเรื่องราวของผู้รับการประเมิน ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้รับการประเมินรายนั้น ๆ การประเมินประเภทนี้มีรูปแบบที่ค่อนข้างอิสระและเปิดกว้าง โดยแบบฟอร์มการประเมินจะมีช่องว่างที่ระบุเพียงหัวข้อที่ต้องการให้ผู้ประเมินบรรยาย นอกจากนี้ การประเมินแบบบรรยายความยังนิยมใช้ร่วมกับการประเมินแบบอื่น ๆ เช่น Graphic Rating Scale เป็นต้น แบบประเมินในหมวดนี้มุ่งวัดคุณลักษณะประจำตัวที่สำคัญของพนักงานแต่ละคน เช่น ความทุ่มเท ความอดทน เป็นต้น ซึ่งองค์กรเชื่อว่ามีความจำเป็นต่อความสำเร็จของงาน แบบประเมินในหมวดนี้ได้รับความนิยมมากในอดีต เนื่องจากทำให้ผู้

ประเมินสามารถประเมินผลได้ง่ายและสะดวกองค์การจำนวนไม่น้อยในปัจจุบันจึงยังคงประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยวิธีการนี้

2) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามพฤติกรรมการทำงาน (Behavioral Method) เป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่นำเสนอโดยนักวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อลดจุดอ่อนของ Trait Methods วิธีการและแบบประเมินผลในหมวดนี้รวม 4 แบบ คือ

2.1) วิธีการประเมินด้วยแบบตรวจสอบรายการพฤติกรรม (Behavioral Checklist Method) เป็นเทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ใช้กันมานาน แบบประเมินตามวิธีการนี้จะแสดงรายการพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี ผู้ประเมินต้องเลือกทำเครื่องหมายลงบนรายการที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานที่ถูกประเมิน

2.2) วิธีการประเมินพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตราส่วน (Behaviorally Anchored Rating Scales : BARS) การประเมินพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตราส่วน มักเรียกกันย่อ ๆ ว่า BARS ซึ่งเป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่มุ่งวัดพฤติกรรมการทำงานของพนักงานมากกว่าคุณลักษณะอื่นๆ แบบประเมินจะแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5-10 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับจะมีรายการพฤติกรรมการทำงานที่สะท้อนให้เห็นผลของการปฏิบัติงานของพนักงานในตำแหน่งนั้น ๆ กำกับอยู่ โดยเรียงลำดับรายการพฤติกรรมจากที่ดีที่สุดตามระดับคะแนน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบประเมินประเภทนี้ คือ พฤติกรรมที่เขียนกำกับไว้ในแต่ละคะแนน จะต้องเป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมที่สำคัญของงานนั้น ๆ (Key Behavior Indicator : KBI) ที่มองเห็นได้หรือวัดได้อย่างชัดเจน มักเป็นพฤติกรรมกว้าง ๆ ไม่ชัดเจนและวัดไม่ได้ ทำให้ผู้ประเมินต้องใช้วิจารณญาณส่วนตัวในการประเมิน ซึ่งทำให้เกิดอคติในการประเมินสูงไม่แตกต่างจากวิธีการต่าง ๆ ที่ประเมินตามแนวคิด Trait Methods

2.3) การประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation Scales : BOS) เป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากพฤติกรรมการทำงานโดยอาศัยการสังเกต หรือเรียกย่อ ๆ ว่า BOS มีความคล้ายคลึงกับวิธีประเมินผลการปฏิบัติงานจากพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตราส่วนหรือ BARS มากกล่าวคือ ทั้งสองวิธีจะมุ่งเน้นไปที่การประเมินพฤติกรรมการทำงานที่สำคัญที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานตามท้องถื่น คาดหวัง ความแตกต่างอยู่ตรงที่การประเมินแบบ BOS ผู้ประเมินจะประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานจากการสังเกตความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น แทนที่จะประเมินจากกลุ่มพฤติกรรมที่กำหนดในแบบประเมิน โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของพฤติกรรมดังกล่าวเหมือน BARS

2.4) วิธีการประเมินผลจากพฤติกรรมการทำงานในสถานการณ์สำคัญ/วิกฤต (Critical Incident Method) เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีความคล้ายคลึงกับวิธีการประเมินผลแบบบรรยายความ (Essay or Narrative Method) ตามแนวคิด Trait Methods แต่ต่างกันตรงที่ Critical Incidents Method จะมุ่งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ประเมินบันทึกและอธิบายผลการปฏิบัติงานทั้งในด้านบวกและด้านลบของพนักงาน ที่เกิดขึ้นจริงจากพฤติกรรมการทำงานมิใช่จากคุณลักษณะในการปฏิบัติงานเหมือน Trait Methods โดยผู้ประเมินจะต้องเลือกเฉพาะเหตุการณ์

ที่สำคัญหรือสถานการณ์วิกฤตที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีเลิศ หรือแย่ของพนักงานมาอธิบายประกอบผลการประเมิน วิธีนี้มักนิยมนำมาใช้กับการประเมิน Competency โดยให้ผู้ประเมินอธิบายพฤติกรรมการทำงานในสถานการณ์ที่สำคัญสถานการณ์หนึ่งเพื่อสะท้อนให้เห็นผลงานที่ดีเลิศหรือแย่ของผู้รับการประเมินที่เกี่ยวข้องกับ Competency ด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแบบประเมินเทคนิคที่นิยมใช้ในการเล่าหรืออธิบายเหตุการณ์สำคัญ/วิกฤต คือ STAR Technique ซึ่งบางครั้งอาจเรียกชื่อย่อของเทคนิคนี้ว่า SAR หรือ PAR Technique ก็ได้ โดยคำว่า STAR หรือ SAR หรือ PAR ย่อมาจาก

3) การประเมินผลปฏิบัติงานที่ยึดผลสำเร็จของงาน (Result or Objective Based Methods) เป็นวิธีการประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับการวัดผลลัพธ์ของงานที่สามารถวัดหรือประเมินเป็น “ตัวเลข” ได้อย่างชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเชื่อกันว่าสามารถตอบสนองเป้าหมายทางธุรกิจขององค์กรได้อย่างถูกต้องมากกว่าการประเมินผลที่ยึดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เป็นเกณฑ์ วิธีการประเมินผลในหมวดนี้ 2 วิธี คือ

3.1) วิธีการประเมินผลที่ยึดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเป็นเกณฑ์ (Management by Objectives: MBO) เป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นวิธีการประเมินผลที่สามารถวัดหรือประเมิน “ผลลัพธ์” ที่เกิดขึ้นใน “อนาคต” จากการทำงานของพนักงานแต่ละตำแหน่งงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากการวัดผลงานที่ยึดคุณลักษณะ (Trait) และพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน (Behavior) ที่เป็นการวัดผลของสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต MBO เป็นปรัชญาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่มุ่งให้พนักงานมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายความสำเร็จของงานใน ความรับผิดชอบของตนเอง โดยพนักงานจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายจากผู้บังคับบัญชาของตน ส่วนการประเมินผลจะพิจารณาว่าพนักงานสามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดร่วมกับผู้บังคับบัญชาหรือไม่

3.2) วิธีการประเมินผลตามแนวคิด Balance Scorecard (BSC) เป็นเครื่องมือที่มีความโดดเด่นในเรื่อง “การวัดผลงาน” ขององค์กร เป็นกรอบการวัดผลงานที่ช่วยผู้บริหารแปลง “เป้าหมายเชิงกลยุทธ์” ขององค์กรไปเป็น “วัตถุประสงค์และเป้าหมายในระดับปฏิบัติการ” แนวคิดของ BSC ประกอบด้วยมุมมอง 4 ด้าน คือ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำเสนอว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของเขา ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรสามารถดำเนินกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้า และท้ายที่สุดความพึงพอใจของลูกค้าก็จะนำมาสู่ “รายได้และผลกำไร” ขององค์กรที่เพิ่มขึ้นที่สามารถวัดหรือประเมินเป็น “ตัวเงิน” วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้ BSC มีความคล้ายคลึงกับ MBO ตรงที่ใช้ปรัชญาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่มุ่งให้พนักงานกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายความสำเร็จในงานด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการที่ผู้บริหารระดับสูงกำหนด “เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร” เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารรองลงมาไปแปลงเป็น “เป้าหมายระดับฝ่าย” และ “เป้าหมายระดับบุคคล” ตามลำดับ ความแตกต่างของ BSC กับ MBO อยู่ตรงที่เป้าหมาย

ของ BSC ต้องกำหนดให้ครอบคลุมมุมมองทั้ง 4 ด้าน ในขณะที่ MBO ไม่ได้แบ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ออกเป็นมุมมองต่าง ๆ แบบประเมินในหมวดนี้ สามารถสะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริงของผู้รับการประเมิน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเชื่อมโยงตรงกับเป้าหมายขององค์กร ต่างจากการวัดผลการปฏิบัติงานจาก คุณลักษณะ และพฤติกรรมการทำงานใน 2 หมวดแรก ที่ไม่ใช่การวัดเป้าหมายที่องค์กรคาดหวังแต่สิ่งที่ นำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

4) การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสม (Mixed Model or Hybrid Performance Appraisal) เป็นวิธีการประเมินผลที่นำแนวคิดของการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ Behavioral Methods และ Result-Based Methods มาใช้ร่วมกัน เพื่อวัดผลลัพธ์งานที่สามารถวัดเป็น “ตัวเลข” ที่ชัดเจนได้ พร้อม ๆ กับวัดความสามารถของบุคลากร (Competency) ผ่าน “พฤติกรรมการทำงาน” ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นนามธรรม การประเมินผลการปฏิบัติงานผสมจึงเป็นวิธีการที่ให้ความสำคัญทั้งผลลัพธ์เชิงตัวเลขพอ ๆ กับพฤติกรรมการทำงานซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและลบต่อผลลัพธ์เชิงตัวเลขดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, น. 27 – 28, อ้างถึงใน ประมา, น. 2550) ได้แบ่งวิธีการของการวัด/ประเมิน ออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม

1. วิธีทดสอบผลงาน (Test of Performance) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้รับการ ทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด หรือการคิดว่า ถ้ารูปทรงเรขาคณิตที่แสดงบนจอหมุนไปแล้วจะเป็นรูปแบบใด แบบทดสอบประเภทนี้ออกแบบมา เพื่อวัด ความสามารถของบุคคล (Can Do) ภายใต้เงื่อนไขของการทดสอบ ตัวอย่างของแบบทดสอบประเภทนี้ ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสมองโดยทั่วไป (General Mental Ability) แบบทดสอบที่วัดความสามารถเฉพาะ เช่น ความเข้าใจเครื่องยนต์กลไก และแบบทดสอบที่วัดทักษะ หรือความสามารถทางด้านร่างกาย

2. การประเมินตามพฤติกรรมจากการสังเกต (Behavior Observations) เป็น แบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบ ในบางสถานการณ์แบบทดสอบประเภทนี้ ต่างจากประเภทแรกตรงที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ได้ต้องพยายามทำงาน

3. วิธีการประเมินตนเอง (Self-Reports) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงาน เกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึก ทักษะคติความเชื่อ ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบสอบถาม แบบสำรวจ ความคิดเห็นต่าง ๆ การตอบคำถามประเภทนี้ อาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรู้สึที่แท้จริงของผู้ตอบก็ได้ การ ทดสอบบางอย่างเช่น การสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ และใน ขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

Borich (1977, pp. 14-16) ได้เสนอขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากร โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการประเมินผลให้ชัดเจน องค์กรประกอบของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และตัวบ่งชี้ รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้วัดตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่มีประสิทธิผล

ขั้นที่ 2 การออกแบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวบรวมแหล่งข้อมูลที่จะทำการประเมินผล ออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การให้การอบรมแก่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การนำเครื่องมือออกไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำเครื่องมือไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจสั่งการเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ หลังจากที่ทำการประเมินผลแล้วโดยผู้ประเมินผลทำการตัดสินใจสั่งการโดยมีวิธีการ ดังนี้

1. จัดโครงการพัฒนาบุคลากรในด้านที่เป็นจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น

2. ให้มีการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

3. พิจารณาถอดถอนจากตำแหน่ง หรือลดขั้นลดตำแหน่งลง

ขั้นที่ 5 การกลับสู่วงจรของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในขั้น

1

2.5.6.4 ประโยชน์ของการประเมินการปฏิบัติงาน

1) ทำให้การพิจารณาความดีความชอบ หรือการปูนบำเหน็จแก่ผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินไปด้วยความยุติธรรม มีเหตุมีผล มีระบบเป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งใช้ต่อบุคคลในองค์กรเดียวกันโดยเสมอหน้า และถ้วนทั่ว เพื่อป้องกันการเล่นพรรคเล่นพวก

2) ทำให้การพิจารณาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การสับเปลี่ยนโยกย้าย การลดขั้น ลดตำแหน่งและการเลิกจ้างเป็นไปอย่างยุติธรรม

3) ใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้ รวมทั้งเป็นเครื่องมือตรวจสอบประสิทธิภาพในการบริหารองค์การอีกด้วย

4) ใช้ประโยชน์ในการกำหนดโครงการฝึกอบรม และพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามความจำเป็นและความต้องการในการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่แต่ละประเภท แต่ละหน้าที่ และแต่ละสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การ

5) ทำให้พนักงานทราบถึงผลการปฏิบัติงานของตนเองว่า บรรลุตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ในการทำงานหรือไม่ รวมทั้งรู้ว่าตนเองมีจุดเด่นอย่างไร และมีจุดอ่อนอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

6) เป็นเครื่องจูงใจให้พนักงานในองค์การได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลัง ความรู้ความสามารถ ไม่ต้องคอยกังวลที่จะประจบผู้บังคับบัญชาด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง และสามารถมั่นใจได้ว่าตนจะได้รับความยุติธรรม

7) ส่งเสริมความเข้าใจและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับพนักงาน

8) ประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น การแนะนำ และวางแผนแนวอาชีพให้แก่พนักงาน การกำหนดอัตรากำลังคน การสรรหาคัดเลือกพนักงาน การส่งมอบงานเมื่อสับเปลี่ยนผู้บังคับบัญชา การพัฒนาระบบงาน เป็นต้น

มุสตี รุมาคม (2551, น. 8-9) กล่าวว่า การประเมินการปฏิบัติงานเป็นส่วนที่สำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ และประโยชน์ของการประเมินการปฏิบัติงานมีดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานของพนักงาน การประเมินเป็นเครื่องช่วยชนิดหนึ่งในการสร้างและรักษาระดับการปฏิบัติงานที่พอใจของพนักงานให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. การพัฒนาพนักงาน การประเมินจะช่วยให้เห็นความต้องการโอกาสของความเจริญเติบโตและการพัฒนาของบุคคล

3. ความเข้าใจการบังคับบัญชา การประเมินอย่างเป็นทางการและตามระยะเวลาจะกระตุ้นผู้บังคับบัญชาให้ทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา การที่ถูกกระตุ้นโดยทัศนคติที่เหมาะสมของผู้บริหารระดับสูง ผู้บังคับบัญชาสามารถได้รับการจูงใจให้มีความสนใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน เสนอให้ความช่วยเหลือ และช่วยให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้

4. การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน การประเมินช่วยการตัดสินใจในเรื่องการเลื่อนตำแหน่งการลดตำแหน่ง การโยกย้าย การงดจ้างชั่วคราว (ในองค์การที่ความมีอาวุโสอาจจะเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้) และการให้ออกจากงาน (ในกรณีที่มีการปฏิบัติงานไม่ดีพอ)

5. การปฏิบัติในเรื่องค่าตอบแทน องค์การเป็นจำนวนมากสัมพันธ์ความมากน้อยและความถี่ของการปรับค่าตอบแทนกับการประเมินที่ได้มีการกำหนดให้กับพนักงานในการประเมินการปฏิบัติงาน

6. วางแผนทรัพยากรมนุษย์ ความถูกต้องของการคาดการณ์กระบวนการคัดเลือกพนักงานนั้นมักจะถูกวัดโดยการเปรียบเทียบหรือการหาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการปฏิบัติงานกับคะแนนสอบคัดเลือก การประเมินของผู้สัมภาษณ์ และอื่น ๆ การชี้ให้เห็นคุณค่าของแผนการฝึกอบรม บางครั้งจะถูกวัดโดยการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของพนักงานภายหลังจากหลักสูตรการฝึกอบรมหลักสูตรหนึ่งเสร็จสมบูรณ์

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานจากนักวิชาการหลายๆ ท่าน พบว่า การปฏิบัติงานจะทำให้ได้รับข้อมูลการประเมินที่เกี่ยวกับพนักงานเพื่อทำการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องทรัพยากรมนุษย์หลาย ๆ เรื่อง อาทิเช่น การปรับค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง การลดตำแหน่ง การโยกย้าย การให้ออกจากงาน และความเที่ยงตรงของการสอบคัดเลือก และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาพนักงาน ได้แก่ การปรับปรุงการปฏิบัติงานการฝึกอบรม การสอนงาน และการให้คำปรึกษา (เพิ่ม)

3.7 แนวทางการประเมินสมรรถนะของเดวิด แมคเคลแลน (McClelland)

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของ (McClelland) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเมื่อปี ค.ศ.1960 ซึ่งกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของ

บุคคล (Excellent Performer) ในองค์กรกับระดับทักษะความรู้ ความสามารถ โดยกล่าวว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพ ยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถหรือสมรรถนะของบุคคลได้ เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมาได้ แมคเคิลแลนด์ พัฒนาแบบทดสอบทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษาว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร และได้ใช้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ช่วยแก้ปัญหา การคัดเลือกบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ปัญหากระบวนการคัดเลือกที่เน้นการวัด ความถนัดทำให้คนผิวดำและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ไม่ได้รับการคัดเลือก และปัญหาผลการทดสอบความถนัดที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานน้อยมาก แสดงว่าผลการทดสอบไม่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานได้ อีกทั้งยังได้เก็บข้อมูลของกลุ่มที่มีผลงานโดดเด่น และผู้ที่ไม่ได้มีผลงานโดดเด่นด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งพบว่า สมรรถนะเกี่ยวกับความเข้าใจ ข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ไม่ใช่ การทดสอบด้วยแบบทดสอบความถนัด นอกจากนี้บทความเรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ของแมคเคิลแลนด์ ที่ตีพิมพ์ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางและเป็นจุดเริ่มต้นของการ พัฒนา Competency ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือไปจากการวัดเชาวน์ปัญญา และใช้กันต่อ ๆ มา จนถึงทุกวันนี้ แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายว่า คุณลักษณะของบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็งที่มีทั้งส่วนที่มองเห็นได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ซึ่งง่ายต่อการสังเกตและวัดได้ง่าย และส่วนอยู่ใต้น้ำเป็นส่วนที่ยากต่อการสังเกตและวัดได้ยากกว่า และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ซึ่งการที่บุคคลมีความรู้ และทักษะไม่เพียงพอที่จะทำให้เขามีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่นได้ บุคคลต้องมีแรงจูงใจภายใน อุปนิสัย ทัศนคติต่อตนเอง และการแสดงออกภายนอกที่เหมาะสมด้วย จึงจะทำให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานได้อย่างโดดเด่น หลักตามแนวคิดมี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น
2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่ น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/Attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้ บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น (McClelland, 1973, อ้างถึงใน เทื่อนทองแก้ว, 2550) และ (ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2554)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิริพร ควรคิด. (2561). ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง *แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากร สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง* มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากร สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง 2. เพื่อแสวงหาแนวทางปรับปรุงการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากร สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง โดยนำแนวคิดกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5 ด้านคือ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน การกำหนดแบบในการประเมิน การกำหนดตัวบุคคล ผู้ทำการประเมิน การกำหนดวิธีการประเมิน การวิเคราะห์ผลและนำมาใช้ประโยชน์ เป็นแนวทางการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ข้าราชการสายสนับสนุน ประเภทของผู้บริหาร จำนวน 4 คน และบุคลากรสายสนับสนุน ประเภทสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน 36 คน ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินผลพบว่า การประเมินผลการปฏิบัติราชการมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนตามเกณฑ์ประกาศมหาวิทยาลัยฯ ถือว่าเหมาะสม ด้านการกำหนดแบบในการประเมินพบว่า มีความสอดคล้องกับประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง เรื่องการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และพนักงานมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง และข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการทั้งที่ผ่านมาและในปัจจุบัน ครอบคลุม ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรนั้นมีการพิจารณาจากการปฏิบัติงานในหลายๆด้าน มาวัดผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการวิเคราะห์ผลและนำมาใช้ประโยชน์พบว่า ผู้บังคับบัญชาประเมินผู้ใต้บังคับบัญชาจากผลการปฏิบัติงานและจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงาน เพื่อคำนวณค่าร้อยละของคะแนน และรายงานผลตามระดับการประเมิน ขณะที่แนวทางปรับปรุงการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากรสังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง นั้นพบว่า มีข้อเสนอให้เพิ่มประเด็นการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย ในการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนักต่อการเข้าร่วมกิจกรรม และมีกระบวนการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความสนใจเข้ารับฟังการชี้แจง เรื่องเกณฑ์การประเมินและมาตรฐานในการประเมิน ซึ่งจะทำให้เข้าใจหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการที่ตรงกัน และทำให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และรูปแบบของการประเมินผลการปฏิบัติราชการที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัชรภรณ์ หุนตระณี. (2559). ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง *การพัฒนาคู่มือการประเมินสมรรถนะบุคลากรศูนย์พึ่งได้* การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ค้นหาสมรรถนะของบุคลากรศูนย์พึ่งได้ 2) เพื่อพัฒนาคู่มือการประเมินสมรรถนะของบุคลากรศูนย์พึ่งได้และ 3) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปปฏิบัติการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะบุคลากรพึ่งได้ ด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 17 คน ระยะเวลาที่ 2 กำหนดข้อรายการพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะโดยการสนทนากลุ่มมีผู้เข้าร่วมสนทนา จำนวน 9 คน นำข้อรายการบ่งชี้สมรรถนะสร้างแบบประเมินสมรรถนะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และตรวจสอบความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน สร้างคู่มือการประเมินสมรรถนะบุคลากรศูนย์ฟิงได้ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของการประเมินสมรรถนะ ส่วนที่ 2 คำแนะนำในการใช้คู่มือ ส่วนที่ 3 แบบประเมินสมรรถนะ ส่วนที่ 4 สรุปผล การประเมินสมรรถนะและแนวทางการพัฒนา ตรวจสอบความ เป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ระยะเวลาที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไป ปฏิบัติ โดยหัวหน้างานและผู้ปฏิบัติงานศูนย์ฟิงได้ จำนวน 46 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะบุคลากรศูนย์ ฟิงได้ประกอบด้วย 2 ด้าน จำนวน 20 สมรรถนะ ดังนี้ 1.1. สมรรถนะทั่วไป จำนวน 14 สมรรถนะ ประกอบด้วย 1) ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฟิงได้ 2) ความรู้เรื่องการชั่งประวัติการคัดกรอง 3) ความรู้ เรื่องตรวจร่างกาย 4) ความรู้เรื่องการบันทึกข้อมูลการให้บริการ 5) ความรู้เรื่องการประเมินครอบครัว 6) ความรู้เรื่องการประเมินความปลอดภัยและการป้องกันการถูกกระทำซ้ำ 7) ความรู้เรื่องการประเมินความ รุนแรงด้านจิตใจ 8) ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 9) ความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น 10) ความรู้เรื่องการประสานงานเครือข่าย และการส่งต่อ 11) ความรู้เรื่องการทำงานของสหวิชาชีพ 12) ความรู้ เรื่องการจัดการรายกรณี 13) ความรู้เรื่องการประชุมศึกษารายกรณี และ 14) ความรู้เรื่องการป้องกันละเมิด ระวัง ความรุนแรงในชุมชน 1.2. สมรรถนะเฉพาะทางจำนวน 6 สมรรถนะ ประกอบด้วย 1) ความรู้เรื่องกรอบ ความคิด เรื่องอำนาจ 2) ความรู้เรื่องความเป็นเพศ หรือ เพศภาวะ 3) ความรู้เรื่องเพศวิถี 4) ความรู้เรื่อง โครงสร้างความรู้แรงบนฐานความเป็นเพศ 5) ความรู้เรื่องลักษณะของผู้ประสบความรุนแรงบนพื้นฐานความ เป็นเพศและ 6) ความรู้และทักษะการให้การปรึกษาแบบฟื้นฟูอำนาจศักยภาพ 1. ผลของการพัฒนาคู่มือการ ประเมินสมรรถนะบุคลากรศูนย์ฟิงได้ เมื่อผ่านการตรวจสอบพบว่า คู่มือการประเมินสมรรถนะบุคลากรศูนย์ ฟิงได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง 2. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำคู่มือการประเมินสมรรถนะ บุคลากรศูนย์ฟิงได้ไปปฏิบัติพบว่า คู่มือการ

อุไร อภิชาติบันลือ. (2550). ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง *การพัฒนากระบวนการประเมินผลการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดกระบวนการประเมินผลการฝึกอบรม พัฒนาแบบ ประเมินและเกณฑ์การ ประเมินผลการฝึกอบรม พัฒนาคู่มือการประเมินผลการฝึกอบรม และ ประเมินกระบวนการประเมินผลการ ฝึกอบรม หลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของหน่วยงานที่ ขอให้จัดการฝึกอบรม โดยหน่วยงานหรือ สถาบันฝึกอบรม ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกระบวนการประเมินผลการ ฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินผลการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา คู่มือการประเมินผลการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 4 การประเมินกระบวนการประเมินผลการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 5 การจัดประชุมเพื่อสรุปปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไข ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกถึงคุณภาพของ การฝึกอบรม โดย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยเบื้องต้นก่อนการฝึกอบรม (Input) มี 9 ตัวบ่งชี้ ด้าน กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process) มี 5 ตัวบ่งชี้ และด้านผลของการฝึกอบรม (Output) มี 4 ตัวบ่งชี้ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่บริหารงานฝึกอบรม ในหน่วยงานหรือสถาบันฝึกอบรม ตรวจสอบ พบว่า กระบวนการประเมินผลการฝึกอบรมและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมดีแล้ว นอกจากกระบวนการและเครื่องมือ*

การประเมินผลการฝึกอบรม จะเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินผลการฝึกอบรมแล้ว ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากัน ได้แก่ ผู้ประเมินผลการฝึกอบรมต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมี คุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ในโครงการฝึกอบรม และการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ต้องกำหนดตรงตามความต้องการที่แท้จริงของการฝึกอบรม

ศิริรณกา ไชยคำ (2552). ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง *แนวทางการประเมินตามสภาพจริง ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล*. การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางการประเมินตามสภาพจริง และศึกษา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในด้านความรู้ กระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง ในเนื้อหาเรื่องแรงและความดัน กลุ่มเป้าหมายใน การวิจัย คือผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 39 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งมี แนวทางในการประเมินดังต่อไปนี้ 1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 2) กำหนดขอบเขต การประเมิน 3) กำหนดผู้ประเมิน 4) เลือกวิธีการและเครื่องมือประเมิน 5) กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน 6) กำหนดการวิเคราะห์ผลและการจัดการข้อมูล 7) กำหนดเกณฑ์การ ประเมิน 8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้พร้อมทั้งประเมินตามแผนการจัดการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการจัดการเรียน การสอน และ 9) นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อนำแนวทางการประเมินตามสภาพจริงไปใช้แล้วพบว่า ผู้เรียนที่ถูกประเมินด้วย วิธีการประเมินตามสภาพจริงในรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการ ด้านความรู้ทางการเรียน กระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดี ขึ้น

ปณณวิชญ์ ใบกุหลาบ และสุขแก้ว คำสอน. (2551). ได้ศึกษา *การศึกษาคะแนนพัฒนาการ ความสามารถด้านการวิจัยของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก* มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการวิจัยของ นักศึกษาครู เพื่อศึกษาผลการอบรมพัฒนา ความสามารถด้านการวิจัยและฝึกปฏิบัติการวิจัย ภาคสนามของนักศึกษาครู และเพื่อศึกษาคะแนนการ เปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ของความสามารถด้าน การวิจัยของนักศึกษาครู ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 50 คน และสาขาวิชา ภาษาอังกฤษ จ านวน 30 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2555 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบวัดความสามารถทางการวิจัย แบบวัดความรู้การวิจัยเบื้องต้น แบบวัดความรู้การเก็บ รวบรวม ข้อมูล แบบวัดความรู้การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล แบบวัดความรู้การอภิปราย ผลการวิจัย และแบบ ประเมินผลปฏิบัติการวิจัยภาคสนาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม แบบไม่อิสระ (t-test for dependent sample) สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสอง กลุ่มแบบอิสระ (t-test for independent samples) สถิติไคสแควร์ทดสอบความแตกต่างจำนวน ความถี่ และสถิติการวัดความเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (Relative Change Score) ผลการวิจัยพบว่า 1. คะแนนความสามารถด้านการวิจัยของนักศึกษาครูก่อนเริ่ม

โครงการนักศึกษาที่มีคะแนน เฉลี่ยความสามารถด้านการวิจัย เท่ากับ 16.70 และเสร็จสิ้นโครงการนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ย ความสามารถด้านการวิจัย เท่ากับ 57.23 เมื่อเสร็จสิ้นโครงการพัฒนาความสามารถทางการวิจัย นักศึกษาครุมีความสามารถด้านวิจัยสูงกว่าก่อนเริ่มโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการวิจัยของนักศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ การวิจัยเบื้องต้น ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล และด้าน การอภิปรายผลการวิจัยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และคะแนนด้านปฏิบัติการวิจัยภาคสนาม (สาขาวิชาคณิตศาสตร์) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.80 คิดเป็นร้อยละ 82.66 มีความสามารถด้านการปฏิบัติการวิจัยอยู่ในระดับดีมาก 3. คะแนนความสามารถด้านการวิจัยของนักศึกษาครุ เมื่อแปลงคะแนนเป็นผลการเรียน โดยใช้คะแนนดิบได้เกรด A จำนวน 8 คน ได้เกรด B+ จำนวน 17 คน ได้เกรด B จำนวน 16 คน ได้เกรด C+ จำนวน 8 คน และได้เกรด C จำนวน 1 คน และใช้คะแนนการเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ ได้ เกรด A จำนวน 36 คน ได้เกรด B+ จำนวน 7 คน และได้เกรด B จำนวน 7 คน จำนวนความถี่ที่ได้ แต่ละผลการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Sithole and Musa (2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานของการฝึกปฏิบัติการสอน: สํารวจจากนักศึกษา สาขาวิชาธุรกิจการศึกษาในการให้บริการในบอตสวานา” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน การศึกษาครั้งนี้พยายามที่จะตรวจสอบถึงผลกระทบของระบบการประเมินและการพัฒนานวัตกรรมใหม่ทางวิชาชีพสู่ความเป็นมืออาชีพ และการพัฒนาในการให้บริการครูผู้สอน จากการศึกษาข้อคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า การพัฒนาแฟ้มสะสมงานนั้นมีความยุ่งยากและใช้เวลานาน ควรจัดให้มีการพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานเพื่อให้ประสบการณ์การเรียนรู้และมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้นผ่านความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการเขียนสะท้อนผลของการฝึกปฏิบัติงานสู่ความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมแล้ว นักศึกษา พบว่า การพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานโดยมีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานที่พวกเขาได้สร้างสรรค์ รวมรวม เก็บสะสมข้อมูลต่าง ๆ เป็นวิธีดำเนินการที่ดีในการประเมินการจัดเรียนการสอนของพวกเขา และพบว่ายังขาดความสอดคล้องเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลของอาจารย์นิเทศก์ที่ทำหน้าที่ประเมินผลงานของนักศึกษา ด้วยเหตุผลนี้จึงควรมีการประเมินผลงาน และจำเป็นต้องมีการวางแผน และมีแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินให้กับนักศึกษาทุกหมู่เรียนและอาจารย์นิเทศก์ทุกคนในรูปแบบที่ชัดเจน สำหรับเอกสารและข้อมูลที่จะใช้ในการประกอบการประเมิน ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์, ข้อมูลองค์กร, การเขียนสะท้อนผล, การวัดและประเมินผลงานจากแฟ้มสะสมผลงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน และคู่มือการประเมินต่างๆ
2. กำหนดประเด็นการศึกษาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์
3. ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดและวิเคราะห์
4. บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู
5. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลสำคัญ คือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน และคู่มือการประเมินต่างๆ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 1) มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา 2) มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 2 ปี และ 3) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 4 ท่าน
  1. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ท่าน
  2. ครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 ท่าน
  3. อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 1 ท่าน
  4. อาจารย์ผู้สอนรายวิชา จำนวน 1 ท่าน

โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

- 1) นายอุดมการณ์ หลักคำ ผู้อำนวยการวิทยฐานะผู้เชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลเมืองสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

- 2) นางราตรี พวงช้อย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลพนมไพร (ประถม)
- 3) อาจารย์พัชรียา อัคราศรี อาจารย์สาขาวิชาภาษาจีน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 4) นายอนุสรณ์ จันทร์ประทักษ อาจารย์สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู มีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะที่ต้องการศึกษา
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะตามคุณลักษณะที่ต้องการศึกษา
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ครอบคลุม และความถูกต้องของรูปแบบ
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดประเด็นที่ต้องการรวบรวมข้อมูล คือ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู
2. คัดเลือกแหล่งข้อมูล จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความตรงประเด็น (Relevance) และมีความเชื่อถือได้ (Credibility) ข้อมูล (ไพศาล วรรคำ, 2559, น. 223-224)
3. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

4. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ในประเด็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู จำนวน 4 ท่าน
5. วิเคราะห์ สังเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้สารสนเทศสำหรับนำมาสร้างแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง

ระยะที่ 2 พัฒนาคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบแนวทางการจัดทำและองค์ประกอบต่างๆในคู่มือการประเมินฯ
2. นำสารสนเทศที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู
3. ดำเนินการจัดทำคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู
4. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาความเหมาะสม และเป็นไปได้ของคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู
5. ปรับปรุง และจัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลสำคัญ คือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคู่มือการประเมิน และเอกสารอื่นๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การตอบตามรายการประเมิน ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2550 : 230).

ระดับ 5 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งเมื่อได้ค่าเฉลี่ยเรียบร้อยแล้ว นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช. 2550 : 230).

เกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างและหาคูณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู โดยมีรายละเอียดในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และการพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน

2. เสนอแบบประเมินปรับปรุงแก้ไขต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.1 อาจารย์ ดร.พงศธร โพธิ์พูลศักดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผล การศึกษา

2.2 อาจารย์ ดร.รัตติกาล สารกอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดและประเมินผลการศึกษา

2.3 อาจารย์ ดร.บุษกร เขจรภักดิ์ อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. วิเคราะห์ความสอดคล้อง ดัชนีความสอดคล้อง (Item Congruence Index : IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยแปลงระดับความสอดคล้องเป็นคะแนน (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น. 195) และมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00

4. นำแบบประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์เสร็จแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานผู้เชี่ยวชาญ เข้าพบและอธิบายจุดมุ่งหมายขั้นตอนความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเบื้องต้น
2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการให้ความร่วมมืออย่างเป็นทางการ และนัดหมายวัน เวลา ในพบและขอความอนุเคราะห์แก่ผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อให้ได้ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน

ระยะที่ 3 การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินนักศึกษาครูในความดูแลของตน เป็นนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1/2561 จำนวน 1 หมู่เรียน รวม 32 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลสำคัญ คือ นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1/2561 จำนวน 3 หมู่เรียน รวม 87 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การตอบตามรายการประเมิน ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2550 : 230).

- ระดับ 5 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง มีลักษณะตามรายการที่ประเมิน ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งเมื่อได้ค่าเฉลี่ยเรียบร้อยแล้ว นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช. 2550 : 230).

เกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคคุณภาพเครื่องมือวิจัย

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน
- เสนอแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
  - อาจารย์ ดร.พงศธร โพธิ์พูลศักดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดผลและประเมินผล
  - อาจารย์ ดร.รัตติกาล สารกอง อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัดผลและประเมินผล
  - อาจารย์ ดร.บุษกร เขจรภักดิ์ อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- วิเคราะห์ความสอดคล้อง ซึ่งใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item Congruence Index : IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยแปลงระดับความสอดคล้องเป็นคะแนน (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, 195) และมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00
- นำแบบประเมินที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบประเมินที่ได้รับไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้กับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2/2560 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 1 หมู่เรียน รวม 35 คน

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงของแบบประเมิน (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 97-98) และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

7. นำแบบประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์เสร็จแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยวางแผนการทดลองใช้คู่มือการประเมินฯ โดยขอความร่วมมือจากนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2/2560 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

2. ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสารและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมิน และเครื่องมือประเมินต่างๆ ตามที่กำหนดบรรจุใส่ซองและมีใบปะหน้าเพื่อประเมินนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ผู้ประเมินดำเนินการประเมินนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในความดูแลของตน

4. วิเคราะห์ผลการประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ใช้สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และ วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย โดยมีรายละเอียดของสถิติที่ใช้ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1.1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ในการพิจารณา (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น. 195) โดยมีสูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	R	แทน	คะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ประเมินในข้อนั้น
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญทุกคน ประเมินในข้อนั้น
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

1.2. การหาความเที่ยง (Reliability)

โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 282)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม t

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ผู้วิจัยใช้ในการพิจารณาจำนวน และแปลค่าความถี่ของข้อมูล
ให้ออกมาในรูปร้อยละ (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 321) โดยมีสูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ	f	แทน	ความถี่
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์วิเคราะห์ผลการประเมินการใช้รูปแบบ
การประเมินความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ของคู่มือการประเมิน (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น.
89) โดยมีสูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนคะแนน

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations) ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่เบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มว่าเป็นเท่าใด (การกระจาย) (ไพศาล วรรคํา, 2559, น. 324) โดยมีสูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative gain score) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2532) โดยมีสูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$RG = \frac{Y_2 - Y_1}{F - Y_1} \times 100$$

เมื่อ RG แทน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์
 F แทน คะแนนเต็มในการวัด
 Y_1 แทน คะแนนสอบก่อนเรียน
 Y_2 แทน คะแนนสอบก่อนเรียน

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้เสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- f แทน ความถี่
N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 2 แสดงผลการประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 3 แสดงผลการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากผลการวิเคราะห์แนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน สามารถวิเคราะห์แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาที่เรียนรายวิชา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ควรประเมินนักศึกษาในประเด็น ต่อไปนี้ 1. ความสามารถในการนำผลการวิจัยมาใช้ และ 2. การดำเนินการวิจัยในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน

2. แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 มีประเด็นการประเมิน/องค์ประกอบประเมิน และตัวชี้วัด

2.2 มีเครื่องมือประกอบการประเมิน และควรเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อสามารถประเมินคุณภาพงานวิจัยได้หลายระดับ

2.3 มีเกณฑ์การประเมิน เพื่อประกอบการให้คะแนนสะท้อนคุณภาพของงานวิจัย

2.4 ในการประเมิน ควรประเมินหลายครั้งเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและทราบถึง

พัฒนาการ

3. ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดทำเป็นคู่มือการประเมิน เพื่อสะดวกและง่ายต่อการนำไปใช้ประเมินผลงานวิจัย

4. ในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ควรมีประเด็นการประเมิน ดังนี้

4.1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยนักศึกษาต้องสามารถสืบค้น คัดเลือกผลการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหา และสามารถนำผลการวิจัย หรือผลงานทางวิชาการมาใช้ได้

4.2 ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยนักศึกษาสามารถ

4.2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีการคัดเลือกและกำหนดปัญหาที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยที่มีความเฉพาะชัดเจนในสิ่งที่ต้องการศึกษา สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

4.2.2 นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหามีความสอดคล้องกับปัญหา

4.2.3 ออกแบบนวัตกรรม และสร้างนวัตกรรมได้

4.2.4 ใช้นวัตกรรม และมีการประเมินการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุง/พัฒนา

4.2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

4.2.6 เลือกใช้สถิติ วิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม นำเสนอผลการวิเคราะห์ได้อย่างน่าสนใจ และผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4.2.7 ผลการวิจัยสามารถตอบปัญหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม นำผลการวิจัยที่ได้มาอภิปรายผล นำเสนอข้อเสนอแนะที่ค้นพบและข้อเสนอแนะที่สามารถต่อยอดสู่งานวิจัยอื่น

จากผลการดำเนินการในระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลสารสนเทศจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมากำหนดให้ได้ร่างคู่มือการประเมินฯ โดยมีโครงสร้างรายละเอียด ส่วนต่างๆ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การประเมิน สิ่งที่มีประเมิน วิธีการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การประเมิน

1.1 เพื่อประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2 เพื่อตัดสินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. สิ่งที่มีประเมิน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ และ 14 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงสิ่งที่มีประเมิน

รายการประเมิน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้	1.1 สืบค้นผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้
		1.2 เลือกใช้ผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้
	2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้	2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้และนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยได้อย่าง
		2.2 วัตถุประสงค์การวิจัยมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
		2.3 การออกแบบการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัย
		2.4 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย
		2.5 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพ
		2.6 นำนวัตกรรมไปใช้แก้ปัญหาการวิจัยและสะท้อนผลการแก้ปัญหาได้
		2.7 การรวบรวมข้อมูลมีความชัดเจน น่าเชื่อถือมีประสิทธิภาพ
		2.8 เลือกใช้สถิติ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย และลักษณะข้อมูล

รายการประเมิน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		2.9 นำเสนอผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
		2.10 เขียนสรุป รายงานผลการแก้ปัญหาได้
		2.11 นำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ หรือพัฒนา
		2.12 ความถูกต้องของอ้างอิงบรรณานุกรมตามรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อ มีตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด คือ

- 1.1 สืบค้นผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อ
- 1.2 เลือกใช้ผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อ

องค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อ มีตัวชี้วัด 12 ตัวชี้วัด คือ

- 2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อและนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยได้อย่าง
- 2.2 วัตถุประสงค์การวิจัยมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
- 2.3 การออกแบบการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัย
- 2.4 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย
- 2.5 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ
- 2.6 นำนวัตกรรมไปใช้แก้ปัญหาการวิจัยและสะท้อนผลการแก้ปัญหาได้
- 2.7 การรวบรวมข้อมูลมีความชัดเจน น่าเชื่อถือมีประสิทธิภาพ
- 2.8 เลือกใช้สถิติ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย และลักษณะข้อมูล
- 2.9 นำเสนอผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.10 เขียนสรุป รายงานผลการแก้ปัญหาได้
- 2.11 นำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการวางแผน จัดการเรียนรู้อ หรือพัฒนา
- 2.12 ความถูกต้องของอ้างอิงบรรณานุกรมตามรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมิน เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ จึงออกแบบเครื่องมือประเมิน เป็นแบบประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ระดับที่ 5 แทน มีการดำเนินการในระดับดีเยี่ยม ระดับที่ 4 แทน มีการดำเนินการในระดับดี ระดับที่ 3 แทน มีการดำเนินการในระดับปานกลาง ระดับที่ 2 แทน มีการดำเนินการในระดับพอใช้ และระดับที่ 1 แทน มีการดำเนินการในระดับต้องปรับปรุง โดยมีรายการประเมินทั้งสิ้น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อ และด้านที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อ

เกณฑ์การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นเกณฑ์การประเมินเป็นแบบสัมพัทธ์ (Relative Criterion) ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัย และแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ระยะ เพื่อทราบพัฒนาการ

ตอนที่ 2 แสดงผลการประเมินคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้วิจัยนำร่างคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีรายละเอียดของผลการพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S	ผล	$\bar{x}$	S	ผล
1. วัตถุประสงค์การประเมิน						
1.1 เพื่อประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	4.40	1.26	มาก	4.22	1.07	มาก
1.2 เพื่อตัดสินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	4.32	0.87	มาก	4.25	1.65	มาก
2. สิ่งที่มีงประเมิน						
ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ และ 14 ตัวชี้วัด	4.52	1.12	มาก	4.11	1.33	มาก
3. องค์ประกอบการประเมิน/ตัวชี้วัด						
3.1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร						
3.1.1 สืบค้นผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร	4.11	0.77	มาก	4.22	0.89	มาก
3.1.2 เลือกใช้ผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร	4.12	0.94	มาก	4.47	0.79	มาก
3.2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร						
3.2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อย่างไรและนำมากำหนดเป็นปัญหาการเรียนรู้อย่างไร	4.62	0.89	มากที่สุด	4.55	1.28	มากที่สุด
3.2.2 วัตถุประสงค์การวิจัยมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อย่างไร	4.17	1.22	มาก	4.29	0.89	มาก
3.2.3 การออกแบบการวิจัยสามารถตอบปัญหาการเรียนรู้อย่างไร	4.05	1.04	มาก	4.12	1.14	มาก

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S	ผล	$\bar{x}$	S	ผล
3.2.4 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย	4.48	0.68	มาก	4.71	0.96	มากที่สุด
3.2.5 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพ	4.44	0.77	มาก	4.31	0.99	มาก
3.2.6 นำนวัตกรรมไปใช้แก้ปัญหาการวิจัยและสะท้อนผลการแก้ปัญหาได้	4.28	1.23	มาก	4.52	1.22	มากที่สุด
3.2.7 การรวบรวมข้อมูลมีความชัดเจน น่าเชื่อถือมีประสิทธิภาพ	4.37	0.95	มาก	4.11	1.38	มาก
3.2.8 เลือกใช้สถิติ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย และลักษณะข้อมูล	4.39	1.10	มาก	4.29	0.79	มาก
3.2.9 นำเสนอผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	4.40	1.07	มาก	4.15	1.07	มาก
3.2.10 เขียนสรุป รายงานผลการแก้ปัญหาได้	4.61	0.90	มากที่สุด	4.42	1.22	มาก
3.2.11 นำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการวางแผน จัดการเรียนรู้ หรือพัฒนา	3.95	0.87	มาก	4.26	0.92	มาก
3.2.12 ความถูกต้องของอ้างอิงบรรณานุกรมตามรูปแบบ	4.20	1.18	มาก	4.34	1.19	มาก
4. เครื่องมือ	4.26	0.88	มาก	4.42	0.95	มาก
5. เกณฑ์การประเมิน	4.19	0.96	มาก	4.24	1.10	มาก
รวม	4.13	0.91	มาก	4.32	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู มีความเหมาะสม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61)

ตอนที่ 3 แสดงผลการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

คนที่	คะแนนประเมิน (ระยะที่ 1:Y ₁)	คะแนนประเมิน (ระยะที่ 2:Y ₂)	คะแนนความก้าวหน้า (Y ₂ -Y ₁)	$(Y_2-Y_1)/(F-Y_1)$ X 100
1	41	57	16	55.17
2	46	63	17	70.83
3	48	66	18	81.82
4	37	61	24	72.73
5	39	60	21	67.74
6	42	56	14	50.00
7	49	59	10	47.62
8	46	54	8	33.33
9	44	62	18	69.23
10	37	67	30	90.91
11	41	60	19	65.52
12	43	63	20	74.07
13	39	56	17	54.84
14	46	55	9	37.50
15	45	52	7	28.00
16	45	61	16	64.00
17	49	62	13	61.90
18	37	55	18	54.55
19	41	60	19	65.52
20	37	58	21	63.64
21	38	54	16	50.00
22	38	62	24	75.00
23	42	60	18	64.29
24	46	62	16	66.67
25	48	68	20	70.91
26	46	61	15	62.50
27	44	61	17	65.38
28	38	58	20	62.50

คนที่	คะแนนประเมิน (ระยะที่ 1:Y ₁)	คะแนนประเมิน (ระยะที่ 2:Y ₂)	คะแนนความก้าวหน้า (Y ₂ -Y ₁)	(Y ₂ -Y ₁)/(F-Y ₁) X 100
29	46	55	9	37.50
30	48	59	11	50.00
31	39	53	14	45.16
32	37	51	14	42.42
เฉลี่ย	42.56	59.09	16.53	38.84

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษามีคะแนนประเมินระยะที่ 1 โดยเฉลี่ย เท่ากับ 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) คะแนนการประเมินระยะที่ 2 เท่ากับ 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) นั่นคือ โดยภาพรวมนักศึกษาครู มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน ในระดับดี และพบว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ ของการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย เท่ากับ 38.53 ($\bar{x} = 38.53$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อีก มีตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อีก มีตัวชี้วัด 12 ตัวชี้วัด เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมิน เป็นแบบที่มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ระดับที่ 5 แทน มีการดำเนินการในระดับดีเยี่ยม ระดับที่ 4 แทน มีการดำเนินการในระดับดี ระดับที่ 3 แทน มีการดำเนินการในระดับปานกลาง ระดับที่ 2 แทน มีการดำเนินการในระดับพอใช้ และระดับที่ 1 แทน มีการดำเนินการในระดับต้องปรับปรุง โดยมีรายการประเมินทั้งสิ้น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อีก และด้านที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อีก เกณฑ์การประเมินเป็นแบบสัมพัทธ์ (Relative Criterion) ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัย และแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ระยะ เพื่อเห็นพัฒนาการ

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู มีความเหมาะสม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61)

3. ผลการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษามีคะแนนประเมินระยะที่ 1 โดยเฉลี่ย เท่ากับ 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) คะแนนการประเมินระยะที่ 2 เท่ากับ 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) นั่นคือ โดยภาพรวมนักศึกษาครู มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน ในระดับดี และพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย เท่ากับ 38.53 ($\bar{x} = 38.53$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อีก มีตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อีก มีตัวชี้วัด 12 ตัวชี้วัด เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมิน เป็นแบบที่มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเกณฑ์การประเมินเป็นแบบสัมพัทธ์ (Relative Criterion) สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2549, น. 41) และศิริชัย กาญจนวาสี (2554, น. 103) ที่กล่าวถึงรูปแบบการประเมิน ว่าเป็น

กรอบความคิดหรือ แบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน หรือกระบวนการของการประเมินซึ่งแต่ละรูปแบบจะบอกให้ทราบว่า ในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาในเรื่องอะไรบ้าง ขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจมีการเสนอแนะด้วยว่า ในการประเมินแต่ละรายงานหรือแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร และสอดคล้องกับ Nevo (1983 อ้างถึงใน พิรพัฒน์ วรรณแสงแก้ว, 2556 : 70 - 73) และStuflebeam (n.d., อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) ได้กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการประเมินนั้นจะบอกให้ทราบได้ว่า ในการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราควรพิจารณาในเรื่องอะไรบ้าง จากการศึกษาแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการประเมิน จะต้องสามารถตอบคำถามสำคัญเหล่านี้ได้ คือ 1) นิยามรูปแบบการประเมิน 2) บทบาท/หน้าที่ของการประเมินคืออะไร 3) สิ่งที่ต้องประเมิน 4) ข้อมูลใดที่ควรได้จากการประเมิน 5) ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินควรใช้เกณฑ์อะไร 6) การประเมินควรกระทำเพื่อใคร 7) กระบวนการในการประเมิน 8) วิธีการใดในการประเมิน 9) ใครเป็นผู้ประเมิน และ 10) ควรใช้มาตรฐานอะไรในการตัดสินการประเมิน เพื่อให้ผู้พัฒนารูปแบบการประเมินทราบว่า รูปแบบจะบอกให้ทราบอะไร ในการประเมินควรพิจารณาในเรื่องอะไรบ้าง และในการประเมินแต่ละรายการหรือแต่ละเรื่องควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ วัตสว่าง (2547) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่ม การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนในการประเมิน 6 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของแนวปฏิบัติ 2) ร่างแนวปฏิบัติและคู่มือการใช้ 3) สร้างและพัฒนา เครื่องมือวัดระดับและพัฒนาการเรียนรู้ 4) ทดลองใช้แนวปฏิบัติ 5) ประเมินคุณภาพแนวปฏิบัติ 6) ปรับปรุงแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริณา ไชยคำ (2552). ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการประเมินตามสภาพจริง ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล. มีแนวทางในการประเมินดังต่อไปนี้ 1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง 2) กำหนดขอบเขต การประเมิน 3) กำหนดผู้ประเมิน 4) เลือกวิธีการและเครื่องมือประเมิน 5) กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน 6) กำหนดการวิเคราะห์ผลและการจัดการข้อมูล 7) กำหนดเกณฑ์การ ประเมิน 8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้พร้อมทั้งประเมินตามแผนการจัดการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และ 9) นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อนำแนวทางการประเมินตามสภาพจริงไปใช้แล้วพบว่า ผู้เรียนที่ถูกประเมินด้วย วิธีการประเมินตามสภาพจริงในรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการ ด้านความรู้ทางการเรียน กระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ควรคิด. (2561). ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติราชการของบุคลากร สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยนำแนวคิดกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5 ด้านคือ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน การกำหนดแบบในการประเมิน การกำหนดตัวบุคคล ผู้ทำการประเมิน การกำหนดวิธีการประเมิน การวิเคราะห์ผลและนำมาใช้ประโยชน์ เป็นแนวทางการประเมินผล

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคู่มือการประเมิน ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะ มีความเหมาะสม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.91)

และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.61) ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือการประเมินฯ พัฒนาขึ้นตามแนวคิดปรัชญาปรนัยนิยมและแนวคิดการประเมินของ Stufflebeam และ Shin field. (2007 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น. 178-180) ที่นำมาตราฐานประสบการณ์วิชาชีพมาเป็นกรอบในพัฒนาและอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ในการพิจารณาประเมินร่างคู่มือฯ ส่งผลให้คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครูมีความเหมาะสมในการนำไปประเมิน และมีความเป็นไปได้ในการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผลการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษามีคะแนนประเมินระยะที่ 1 โดยเฉลี่ย เท่ากับ 42.56 ($\bar{x} = 42.56$) คะแนนการประเมินระยะที่ 2 เท่ากับ 59.09 ($\bar{x} = 59.09$) นั่นคือ โดยภาพรวมนักศึกษาครู มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนในระดับดี และพบว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย เท่ากับ 38.53 ($\bar{x} = 38.53$) จะเห็นได้ว่าในระยะที่ 2 ของการประเมินนักศึกษาจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัยในชั้นเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากการประเมินในระยะที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันณวิทย์ ไบกุลหาลบ1 และสุขแก้ว คำสอน ได้ศึกษาการศึกษาคะแนนพัฒนาการความสามารถด้านการวิจัยของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก พบว่า 1. คะแนนความสามารถด้านการวิจัยของนักศึกษาครูก่อนเริ่มโครงการนักศึกษามีคะแนน เฉลี่ยความสามารถด้านการวิจัย เท่ากับ 16.70 และเสร็จสิ้นโครงการนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ย ความสามารถด้านการวิจัย เท่ากับ 57.23 เมื่อเสร็จสิ้นโครงการพัฒนาความสามารถทางการวิจัย นักศึกษาครูมีความสามารถด้านวิจัยสูงกว่าก่อนเริ่มโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการวิจัยของนักศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ การวิจัยเบื้องต้น ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล และด้าน การอภิปรายผลการวิจัยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนด้านปฏิบัติการวิจัยภาคสนาม (สาขาวิชาคณิตศาสตร์) มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.80 คิดเป็นร้อยละ 82.66 มีความสามารถด้านการปฏิบัติการวิจัยอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยไปขยายผลเพื่อปรับปรุงการประเมินให้สอดคล้องกับความต้องการและทันยุคทันสมัย
2. เป็นสารสนเทศต่อการพัฒนาทักษะการเขียนรายงานการวิจัยของนักศึกษาครู
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการผลิตนักศึกษาครู ให้มีสมรรถนะและทักษะการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการประเมินทักษะการวิจัยที่ส่งผลต่อการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู
2. ควรมีการศึกษาพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถและสร้างสรรค์ผลงานวิจัยประเภทอื่นๆอีก
3. ควรมีการศึกษาความต้องการพัฒนาของบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลงานวิจัยของนักศึกษาครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- จรรยา พานิชย์ผลินไซ. (2559) *การศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.) ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การประเมินผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัญชา จำปารักษ์. (2553). *การวิจัยชั้นเรียน*. อุบลราชธานี : หจก. อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ประวิต เอราวรรณ์. (2557). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่นประจำปีการศึกษา 2557*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2554). *วิจัยการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์.
- ปณณวิชญ์ ไบกุหลาบ และสุขแก้ว คำสอน. (2551). *การศึกษาคะแนนพัฒนาการความสามารถด้านการวิจัย ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.*
- ผุสดี รุมาคม. (2551). *การประเมินการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: บริษัทนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค จำกัด.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ์. (2544). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิสนุ พองศรี. (2552ก). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: บริษัท ด้านสุทธการพิมพ์ จำกัด.
- ไพจิตร สะดวกการ และคณะ. (2555). *การวิจัยในชั้นเรียน หลักการและตัวอย่าง*. สืบค้นจาก <http://www.krumpai.net/action1.htm>.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2555). *ทิศทางการอาณานิคมการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. นครสวรรค์: หจก. รีมปีงการพิมพ์.
- วัชรภรณ์ หุนตระกูล. (2559). *การพัฒนาคู่มือการประเมินสมรรถนะบุคลากรศูนย์พึ่งได้*. วารสารโรงพยาบาล สกลนคร 19, 1(ม.ค.-เม.ย.2559)140-148. ปีที่ 19 ฉบับที่ 1.
- วรรณีย์ ลินสุภรัตน์. (2555). *แนวทาง เทคนิคการทำวิจัยในชั้นเรียน*. สืบค้นจาก <http://www.kroobannok.com/8500>.
- รัตนา แสงบัวเดือน (2555) *การวิจัยในชั้นเรียน ไม่ยากอย่างที่คิด*. สืบค้นจาก <http://www.myfirstbrain.com>
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรณภา ไชยคำ (2552). *แนวทางการประเมินตามสภาพจริง ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). *เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). *วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: บริษัทเท็ก แอนด์ เจอร์นัล พลัสบลีเคชั่นจำกัด.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2554). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2554). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 15)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) ฉบับที่ 12*. สืบค้นจาก <http://www.nesdb.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). *พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.oteq.go.th/?p=oteq-page&id=522>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือเส้นทางการประเมินผลครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). *เกณฑ์มาตรฐานครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2558). *ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อลงกรณ์ มีสุทธา (2549) *การประเมินผลการปฏิบัติงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 10) กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา*. สืบค้นจาก
<http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision>.

อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย. (2547). แนวความคิดเรื่องสมรรถนะเรื่องเก่าที่เราหลงทาง.
จุฬาลงกรณ์วารสาร, 16(64), 57-78.

อาทิตย์ อางหาญ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
 หอเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุไร อภิชาติบันลือ. (2550). *การพัฒนากระบวนการประเมินผลการฝึกอบรม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

Borich , G.D. (1977). *Effective Teaching Method*. New York : Macmillan Publishing Company.

Cronbach (1963). *Educational Psychology*. New York : Harcourt Brace And World, Inc

Guba, E.G. & Lincoln, Y.S. (1989). *Fourth Generation Evaluation*. Beverly Hills CA:
 Sage Publications.

Scriven M. (1991). *Prose and Cons about Goal-Free Evaluation*. *American Journal of
 Evaluation*, 12(1), 55-62.

Scriven M. (1994). *Educational and Discipline*. Study in Educational Evaluation.
American Journal of Evaluation, 16(1), 112-119.

Sithole and Musa. (2011). *Portfolio Assessment of Teaching Practice: Views From Business
 Education In-Service Student Teachers in Botswana*. Online Submission, US-China
 Education Review A 4 p523-531 2011.

Stufflebeam, Daniel L., et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*.
 Illinois : Peacock Publisher.

Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory. Model and Application*.
 สืบค้นจาก www.amazon.com/ Evaluation- Theory Model and Application.

Rogers. (1986). *Organizational behavior : Concept, controversies and application*
 (3rd ed). New Jersey : Prentice-Hall.

Rossi, P.H. & Freeman, H.E. (1985). *Evaluation : A Systematic Approach*. (3rd ed).
 New Delhi: Sage Publications.

Tyler, R. W. (1987). *Education: Curriculum development and evaluation: Oral history*

transcript. Berkeley, CA: University of California, Regional Oral History Office.
Thorndike. E. L. and Barnhart. C. L. (1965). *Thorndike Barnhart Junior Dictionary.*
New York : Doubleday and Company.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สัมภาษณ์แนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของ
นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. ในการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

1. ตามทัศนะของท่าน เห็นว่าแนวทางการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา ที่เรียน
รายวิชา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

1.1 ควรมียุทธศาสตร์ประกอบหรือประเด็นประเมินใดบ้าง

.....

.....

.....

1.2 ควรใช้เครื่องมือใดในการประเมินและเครื่องมือควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

1.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ควรประเมินเมื่อใด

.....

.....

.....

2. ในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ควรประเมินในประเด็นใดบ้าง

.....

.....

.....

แบบประเมินการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการลงในช่องผลการประเมินที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
1.1 วางแผนการสืบค้นอย่างเป็นระบบ สามารถคัดเลือกผลการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
1.2 นำผลการวิจัย หรือผลงานทางวิชาการที่สืบค้นมาเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
2. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1 กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ มีการคัดเลือกและกำหนดปัญหาที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยที่มีความเฉพาะชัดเจนในสิ่งที่ต้องการศึกษา สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้ และอยู่ในวิสัยที่สามารถดำเนินการวิจัยได้					
2.2 นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่มีความสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้ และมีหลักการ ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพียงพอที่สนับสนุนว่าสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ได้					
2.3 ออกแบบนวัตกรรมโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของนวัตกรรม และสร้างนวัตกรรมที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					
2.4 ดำเนินการใช้นวัตกรรมตามแบบแผน ระยะเวลาที่กำหนด มีวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม และมีการประเมินการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุง/พัฒนา					
2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้วอย่างครบถ้วน					
2.6 เลือกใช้สถิติ วิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม นำเสนอผลการวิเคราะห์ได้อย่างน่าสนใจ และผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สมมุติฐานของการวิจัยที่กำหนด					
2.7 ผลการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัย นำผลการวิจัยที่ได้มาอภิปรายผล นำเสนอข้อเสนอแนะที่ค้นพบและข้อเสนอแนะที่สามารถต่อยอดสู่งานวิจัยอื่น และมีการสะท้อนผลการวิจัยเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา					
สรุปคะแนนรวม (คะแนนเต็ม 45)	.....คะแนน				

เกณฑ์การคะแนน

5 แทนผลการประเมินในระดับ ดีเยี่ยม

4 แทนผลการประเมินในระดับ ดี

3 แทนผลการประเมินในระดับ ปานกลาง

2 แทนผลการประเมินในระดับ พอใช้

1 แทนผลการประเมินในระดับ ปรับปรุง

ภาคผนวก ข

คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใช้ประกอบการสอนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
อัจฉริยา พรหมท้าว
2561

คำนำ

การที่จะสร้างและเตรียมครูให้มีคุณภาพมีมาตรฐานวิชาชีพนั้น ต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่เข้มแข็ง มีการเตรียมการและกระบวนการในการผลิตครูที่ได้มาตรฐาน มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์/สาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ได้ระบุดังการจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ที่ต้องประกอบด้วย วิชาครู วิชาเอก และวิชาประสบการณ์ภาคสนามหรือการปฏิบัติการสอน ในวิชาเอก ซึ่งนักศึกษาต้องมีความรู้เป็นไปตามมาตรฐานด้านความรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นรายวิชาหนึ่งที่เตรียมนักศึกษาให้ออกไปเป็นครูที่สมบูรณ์ ให้สามารถทำวิจัยในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัยที่ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติ การที่นักศึกษาจะมีสมรรถนะในการทำวิจัยนั้น ส่วนหนึ่งสามารถสะท้อนได้จากการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย ในชั้นเรียน หลังจากที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจนได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์แล้ว การเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปผลการวิจัยเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษา รับรู้ นำรูปแบบวิธีการดำเนินงานและผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น เป็นสิ่งเอกสารที่อธิบายหรือบอกรายละเอียดของการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาที่เหมาะสม ประกอบด้วย องค์กรประกอบ ตัวชี้วัด เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน สามารถใช้ประเมินเพื่อสะท้อนถึงคุณภาพ ความถูกต้องของกระบวนการ และนำไปสู่ความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยของนักศึกษาประกอบการเรียนในรายวิชาวิจัย สำหรับคณาจารย์ใช้ประกอบการสอนและการประเมิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อัจฉริยา พรหมท้าว

หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มุ่งเน้นให้นักศึกษารู้จักใฝ่หาความรู้สามารถศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง ด้วยตนเองทั้งในห้องเรียน และนอกชั้นเรียน มีทักษะในการคิด รู้จักคิดอย่างเป็นระบบและคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ (ชนกพร พัวพัฒนกุล, 2558) การจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์จัดให้มีรายวิชาวิจัยเป็นวิชาหนึ่งที่สำคัญและปรากฏในแผนการเรียนที่นักศึกษาครูทุกคนต้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการวิจัย และทักษะดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ นักศึกษาเกิดการคิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผล สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด และผลงานที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพ ให้สามารถนำการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง การเรียนการสอนในห้องเรียนที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสะท้อนคุณภาพหรือประสิทธิภาพ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ต้องอาศัยเครื่องมือที่มีคุณภาพ การประเมินมีบทบาทสำคัญยิ่งและถือได้ว่าเป็นเครื่องใน การตัดสินใจและสะท้อนผลสิ่งที่เราต้องการวัดออกมา ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน และที่ผ่านมามีพบว่าการเรียนรายวิชาวิจัยในระดับอุดมศึกษา นั้น นอกจากเนื้อหาการวิจัย นักศึกษายังต้องเขียนรายงานวิจัยเพื่อเป็นการเผยแพร่ ความรู้ เทคนิค วิธีการ หลักการต่างๆที่ผู้วิจัยค้นพบ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้และแสดงให้เห็นถึง ขั้นตอนการดำเนินการที่บ่งชี้ให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนโดยละเอียด ผลงานวิจัย ของนักศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นต้องมีคุณภาพ เพื่อเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะการวิจัย สะท้อนความสามารถในการดำเนินการวิจัย การนำการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ได้ การเขียนรายงานวิจัยจึงเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะดังกล่าว เครื่องมือสำหรับการ ประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครูจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ช่วยสะท้อนคุณภาพงานวิจัย ให้ผู้สอนหรือ นักศึกษาได้สามารถนำไปปรับปรุงทักษะ และผลงานการวิจัยของตน เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนในรายวิชาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน คู่มือการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่พัฒนาขึ้น เป็นสิ่งเอกสารที่อธิบายหรือบอกรายละเอียดของ การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ของนักศึกษาที่เหมาะสม ประกอบด้วย องค์กรประกอบ ตัวชี้วัด เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน สามารถใช้ประเมินเพื่อสะท้อนถึงคุณภาพ ความถูกต้องของกระบวนการ และนำไปสู่ ความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยของนักศึกษาประกอบการเรียนในรายวิชาวิจัย สำหรับคณาจารย์ใช้ประกอบการ สอนและการประเมิน

วัตถุประสงค์ในการประเมิน

1.1 เพื่อประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2 เพื่อตัดสินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียน แก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัยที่ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นสิ่งที่จะให้ผลดีแก่นักเรียนมากกว่าที่ครูแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนตามผลการวิจัยของผู้อื่น เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ครูจึงย่อมรู้ธรรมชาติ ภูมิหลังและสภาวะแวดล้อมของผู้เรียนดีกว่าผู้อื่น แต่ครูต้องพยายามศึกษาค้นคว้าหาแนวทางแก้ปัญหาคำถามการเรียนการสอนที่ผู้อื่นทำไว้ เพื่อนำมาเป็นฐานความคิดในการปรับนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนและจะได้ทราบถึงข้อควรระวังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ เพื่อป้องกันผิดพลาดซ้ำรอยเดิมรวมทั้งควรปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ภายในโรงเรียน โดยมีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาในชั้นเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ครูต้องสำรวจว่า มีอะไรเกิดขึ้น สิ่งนั้นเป็นปัญหาหรือไม่ และหากสภาพที่เกิดขึ้นแสดงถึงปัญหาที่ต้องแก้ไขหลายประการ ครูก็ต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหาเหล่านั้น โดยพิจารณาจากความรุนแรงของปัญหา ว่าปัญหาใดควรได้รับการแก้ไขก่อน

2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เมื่อเลือกปัญหาได้แล้วต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เพื่อจะได้แก้ปัญหาได้ตรงเหตุ ปัญหาจึงจะได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงได้ สาเหตุของปัญหาอาจเกิดจากพฤติกรรม การสอน การใช้สื่อหรือการวัดผลของครู ทักษะคิด พื้นฐานภูมิหลัง นิสัยหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ระดับความยากหรือปริมาณของเนื้อหาวิชา หรือบรรยากาศการเรียนรู้อันไม่เอื้ออำนวย

3. ศึกษา หาวิธีการในการแก้ปัญหา เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้ว เพื่อที่จะให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อครูจะได้ทราบว่าปัญหาที่คล้ายกับปัญหาที่ประสบอยู่นั้นมีผู้ใดศึกษาไว้บ้าง ใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร จะทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนขึ้น

4. พัฒนานวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา จากการศึกษาในขั้นที่ 3 ครูจะได้อาสาเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ ซึ่งครูต้องศึกษาและออกแบบหรือพัฒนานวัตกรรม วิธีการ หรือสื่อช่วยการเรียนรู้ที่จะใช้ในการแก้ปัญหา

5. นำนวัตกรรมการหรือวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ ครุมนำนวัตกรรม วิธีการหรือสื่อที่สร้างขึ้นในชั้นที่ 4 ไปใช้กับผู้เรียนของตน โดยระบุขั้นตอนการดำเนินการอย่างชัดเจน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สังเกตและบันทึกพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียนก่อนใช้ เมื่อใช้เสร็จแล้วสังเกตและบันทึกพฤติกรรมอีกระยะหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเปลี่ยนแปลงของผลที่เกิดขึ้น

6. ตรวจสอบและสรุปผล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยอาจใช้การแจกแจงหรือเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม แล้วสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปตรวจสอบในชั้นต่าง ๆ แล้วนำกิจกรรมหรือสื่อที่ปรับปรุงแล้วไปใช้อีก จนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการ เขียนสรุปผล และนำเสนอรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

สิ่งที่มุ่งประเมิน

ในการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ และ 14 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสิ่งที่มุ่งประเมิน

รายการประเมิน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อุ้	1.1 สืบค้นผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อุ้
		1.2 เลือกใช้ผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อุ้
2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อุ้	2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อุ้	2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อุ้และนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยได้อย่าง
		2.2 วัตถุประสงค์การวิจัยมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
		2.3 การออกแบบการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัย
		2.4 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย
		2.5 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพ
		2.6 นำนวัตกรรมไปใช้แก้ปัญหาการเรียนรู้อุ้และสะท้อนผลการแก้ปัญหาได้

รายการประเมิน	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
		2.7 การรวบรวมข้อมูลมีความชัดเจน น่าเชื่อถือมีประสิทธิภาพ
		2.8 เลือกใช้สถิติ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย และลักษณะข้อมูล
		2.9 นำเสนอผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
		2.10 เขียนสรุป รายงานผลการแก้ปัญหาได้
		2.11 นำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ หรือพัฒนา
		2.12 ความถูกต้องของอ้างอิงบรรณานุกรมตามรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อ มีตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด คือ

- 1.1 สืบค้นผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อ
- 1.2 เลือกใช้ผลการวิจัยเพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อ

องค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนรู้อ มีตัวชี้วัด 12 ตัวชี้วัด คือ

- 2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อและนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยได้อย่าง
- 2.2 วัตถุประสงค์การวิจัยมีความชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย
- 2.3 การออกแบบการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัย
- 2.4 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย
- 2.5 ออกแบบและสร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพ
- 2.6 นำนวัตกรรมไปใช้แก้ปัญหาการวิจัยและสะท้อนผลการแก้ปัญหาได้
- 2.7 การรวบรวมข้อมูลมีความชัดเจน น่าเชื่อถือมีประสิทธิภาพ
- 2.8 เลือกใช้สถิติ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหาการวิจัย และลักษณะข้อมูล
- 2.9 นำเสนอผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.10 เขียนสรุป รายงานผลการแก้ปัญหาได้
- 2.11 นำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการวางแผน จัดการเรียนรู้อ หรือพัฒนา
- 2.12 ความถูกต้องของอ้างอิงบรรณานุกรมตามรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการประเมิน

เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ จึงออกแบบเครื่องมือประเมิน เป็นแบบประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ ระดับที่ 5 แทน มีการดำเนินการในระดับดีเยี่ยม ระดับที่ 4 แทน มีการดำเนินการในระดับดี ระดับที่ 3 แทน มีการดำเนินในระดับปานกลาง ระดับที่ 2 แทน มีการดำเนินการในระดับพอใช้ และระดับที่ 1 แทน มีการดำเนินในระดับต้องปรับปรุง โดยมีรายการประเมินทั้งสิ้น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นเกณฑ์การประเมินเป็นแบบสัมพัทธ์ (Relative Criterion) ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัย และแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ระยะ เพื่อเห็นพัฒนาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาครู

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการทำวิจัยในชั้นเรียน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	1.1 คำนึงว่าผลการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	วางแผนการสืบค้นอย่างเป็นระบบ สามารถคัดเลือกผลการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้นำมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
	1.2 เลือกใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	นำผลการวิจัย หรือผลงานทางวิชาการที่สืบค้นมาใช้เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
2. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อย่างละเอียด	กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อาจมีการคัดเลือกและกำหนดปัญหาที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยที่มีความเฉพาะชัดเจนในสิ่งที่ต้องการศึกษา สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อยู่และอยู่ในวิสัยที่สามารถดำเนินการวิจัยได้
	2.2 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา	นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหามีความสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อ และมีหลักการ ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพียงพอที่สนับสนุนว่าสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
	2.3 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม	ออกแบบนวัตกรรมโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของนวัตกรรม และสร้างนวัตกรรมที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
	2.4 ใช้นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา	ดำเนินการใช้นวัตกรรมตามแบบแผน ระยะเวลาที่กำหนด มีวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม และมีการประเมินการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุง/พัฒนา
	2.5 รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วอย่างครบถ้วน
	2.6 วิเคราะห์ข้อมูล	เลือกใช้สถิติ วิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม นำเสนอผลการวิเคราะห์ได้อย่างน่าสนใจ และผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สมมติฐานของการวิจัยที่กำหนด
	2.7 สรุปและสะท้อนผลการวิจัย	ผลการวิจัยสามารถตอบปัญหาการเรียนรู้อย่างชัดเจน นำผลการวิจัยที่ได้มาอภิปรายผล นำเสนอข้อเสนอแนะที่ค้นพบและข้อเสนอแนะที่สามารถต่อยอดสู่งานวิจัยอื่น และมีการสะท้อนผลการวิจัยเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา

แบบประเมินการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการลงในช่องผลการประเมินที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
1.1 วางแผนการสืบค้นอย่างเป็นระบบ สามารถคัดเลือกผลการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
1.2 นำผลการวิจัย หรือผลงานทางวิชาการที่สืบค้นมาเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
2. การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1 กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้นั้น มีการคัดเลือกและกำหนดปัญหาที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยที่มีความเฉพาะชัดเจนในสิ่งที่ต้องการศึกษา สอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อยู่ในวิสัยที่สามารถดำเนินการวิจัยได้					
2.2 นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่มีความสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้นั้น และมีหลักการ ทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพียงพอที่สนับสนุนว่าสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้นั้นได้					
2.3 ออกแบบนวัตกรรมโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของนวัตกรรม และสร้างนวัตกรรมที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้นั้น เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย					
2.4 ดำเนินการใช้นวัตกรรมตามแบบแผน ระยะเวลาที่กำหนด มีวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม และมีการประเมินการใช้นวัตกรรมเพื่อปรับปรุง/พัฒนา					
2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วอย่างครบถ้วน					
2.6 เลือกใช้สถิติ วิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม นำเสนอผลการวิเคราะห์ได้อย่างน่าสนใจ และผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สมมติฐานของการวิจัยที่กำหนด					
2.7 ผลการวิจัยสามารถตอบปัญหาการวิจัย นำผลการวิจัยที่ได้มาอภิปรายผล นำเสนอข้อเสนอแนะที่ค้นพบและข้อเสนอแนะที่สามารถต่อยอดสู่งานวิจัยอื่น และมีการสะท้อนผลการวิจัยเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนา					

เกณฑ์การคะแนน

5 แทนผลการประเมินในระดับ ดีเยี่ยม

4 แทนผลการประเมินในระดับ ดี

3 แทนผลการประเมินในระดับ ปานกลาง

2 แทนผลการประเมินในระดับ พอใช้

1 แทนผลการประเมินในระดับ ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ

การทำวิจัยในชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 1 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 1.1 คำนวณผลการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

1. วางแผนการสืบค้นอย่างเป็นระบบ
2. เลือกแหล่งข้อมูลในการสืบค้นที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ
3. คัดเลือกผลการวิจัยที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม
4. เลือกผลการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ
5. เลือกผลการวิจัยที่ทันสมัย ย้อนหลังไม่เกิน 12 ปี

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. บันทึกหลังสอน
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. แบบประเมินผู้เรียน
4. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
5. ร่องรอยการสืบค้น/ค้นคว้างานวิจัย

ตัวชี้วัดที่ 1.2 เลือกใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน

1. เลือกใช้กระบวนการ/นวัตกรรม/ผลการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ
2. มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้อย่างเหมาะสม
3. เลือกใช้งานวิจัยที่ทันสมัย ย้อนหลังไม่เกิน 12 ปี
4. นำกระบวนการ/นวัตกรรม/ผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

5. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. บันทึกหลังสอน
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. แบบประเมินผู้เรียน
4. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
5. รายงานการวิจัย
6. ร่องรอยการสืบค้น/ค้นคว้างานวิจัย

องค์ประกอบที่ 2 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดย่อย 2.1 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อ

เกณฑ์การประเมิน

1. สังเกต/สำรวจผู้เรียนครอบคลุมทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม
2. วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อ
3. จัดลำดับปัญหาความต้องการเร่งด่วนแก้ไข
4. กำหนดปัญหาการเรียนรู้อที่เหมาะสม
5. กำหนดชื่อเรื่องการวิจัยที่มีความเฉพาะ/ชัดเจนในสิ่งที่ต้องการศึกษา

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. บันทึกหลังสอน
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. แบบประเมินผู้เรียน
4. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
5. รายงานการวิจัย

ตัวชี้วัดที่ 2.2 เลือกนวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา

เกณฑ์การประเมิน

1. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาสอดคล้องกับปัญหาวิจัย ตรงกับความต้องการและความจำเป็น
2. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหามีความน่าเชื่อถือ
3. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
4. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาใช้ได้จริงไม่ยุ่งยาก สะดวกต่อการใช้
5. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา มีหลักการทางวิชาการรองรับ สนับสนุนว่าสามารถแก้ปัญหาหรือ

พัฒนาการเรียนรู้ได้

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. แผนการจัดการเรียนรู้/บันทึกหลังสอน
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. แบบประเมินผู้เรียน
4. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
5. รายงานการวิจัย
6. ร่องรอยการสืบค้น/ค้นคว้านวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัดที่ 2.3 ออกแบบและสร้างนวัตกรรม

เกณฑ์การประเมิน

1. ศึกษารายละเอียดหรือองค์ประกอบของนวัตกรรมเพื่อออกแบบ
2. สร้างนวัตกรรมสอดคล้องกับปัญหาการเรียนรู้
3. มีการตรวจสอบคุณภาพด้วยผู้เชี่ยวชาญ/ประสิทธิภาพของนวัตกรรม
4. ทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ
5. มีวิธีการใช้หรือคู่มือการใช้งานอย่างชัดเจน

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. บันทึกหลังสอน
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. แบบประเมินผู้เรียน
4. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
5. คู่มือการใช้งานนวัตกรรม
6. ร่องรอยการสืบค้น/ค้นคว้านวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัดที่ 2.4 ใช้นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา

เกณฑ์การประเมิน

1. ใช้นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหามาตามแบบแผนการทดลองที่กำหนด
2. ใช้นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหามาตามระยะเวลาและกิจกรรมที่กำหนดครบถ้วน
3. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
4. นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหามีได้จริงไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน
5. มีการประเมินการใช้นวัตกรรมเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนา

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. บันทึกหลังสอน
2. ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. แบบประเมินผู้เรียน
4. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
5. รายงานการวิจัย
6. ร่องรอยการสืบค้น/ค้นคว้านวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัดที่ 2.5 รวบรวมข้อมูล

เกณฑ์การประเมิน

1. มีการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเหมาะสมกับข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
4. เครื่องมือที่ใช้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครอบคลุม
5. เก็บรวบรวมข้อมูลตามเป้าหมายที่ได้กำหนด

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. บันทึกหลังสอน
2. บันทึก/รายงานผลการจัดการเรียนรู้
3. รายงานการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม

ตัวชี้วัดที่ 2.6 วิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การประเมิน

1. การจัดการกระทำกับข้อมูลอย่างเป็นระบบ
2. เลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูล
3. นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นลำดับขั้นตอน
4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ
5. ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์/สมมติฐานของการ

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. รายงานวิจัย
2. บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูล/ข้อมูลในโปรแกรมการวิเคราะห์

ตัวชี้วัดที่ 2.7 สรุปและสะท้อนผลการวิจัย

เกณฑ์การประเมิน

1. ผลการวิจัยตอบปัญหาหรือวัตถุประสงค์การวิจัย
2. อภิปรายผลโดยใช้หลักการจากแนวคิด ทฤษฎี
3. นำเสนอข้อเสนอแนะที่ค้นพบในงานวิจัย
4. มีการสะท้อนผลการวิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. มีการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (5)	มีการดำเนินการครบทุกข้อ
ดี (4)	มีการดำเนินการ 4 ข้อ
ปานกลาง (3)	มีการดำเนินการ 3 ข้อ
พอใช้ (2)	มีการดำเนินการ 2 ข้อ
ปรับปรุง (1)	มีการดำเนินการ 1 ข้อ

หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณา

1. รายงานวิจัย
2. รายงานการสะท้อนผลการวิจัย
3. บทความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ นางอัจฉริยา พรหมท้าว

Mrs. Atchariya Promtow

2. เลขหมายประจำตัวประชาชน 5 4506 00011 70 1

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
โทรศัพท์ 043-722-118 ต่อ 188 โทรสาร 043-742-622 มือถือ 09-3054-4554

E-mail: nood_dee@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	พ.ศ.	สถาบันการศึกษา
ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)	2560	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ค.ม. (วิจัยการศึกษา)	2550	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ค.บ. (คณิตศาสตร์)	2548	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย -

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

อัจฉริยา กุดหอม. (2549). การศึกษาการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม : การวิจัยพหุกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัจฉริยา กุดหอม. (2553). ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบรายวิชาสถิติและการวิจัยเบื้องต้นโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อัจฉริยา พรหมท้าว. (2559). การพัฒนาศักยภาพและสร้างมูลค่านักศึกษา

ด้วยโปรแกรมทางสถิติและการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการ ของ
ตลาดอาชีพ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อัจฉริยา พรหมท้าว. (2559). การพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการ
สอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อัจฉริยา พรหมท้าว. (2561). การพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

7.3 ผู้ร่วมวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

อังศุมา ก้านจักร และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2554). กระบวนการการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำชีกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่น: กรณีศึกษาชุมชนบ้านท่าขอนยาง จังหวัด
มหาสารคาม มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปิยะธิดา ปัญญา และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2555). การศึกษาแบบแผนการ
ตอบข้อสอบรายวิชาการวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษา คณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม โดยใช้ทฤษฎี เส้น
โค้ง เอส-พี. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อรรณู ชูกระเดื่อง และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2555) การสำรวจรูปแบบการมี
ส่วนร่วมของโรงเรียนต่อการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจ กิจกรรม
กีฬาสู่การพัฒนาความเป็น เลิศในระดับอาชีพ กรณีศึกษา เขตพื้นที่จังหวัด
มหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปิยะธิดา ปัญญา และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2556). อิทธิพลของสไตล์การเรียนรู้ที่
มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาระดับ ปริญญาตรี คณะ ครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม

ไพศาล วรคำ และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2555). การวิจัยกระบวนการพัฒนา
ทักษะค้นคว้าหาข้อมูลของนักศึกษาครุต่างสาขา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อพันธ์ พิณฑุธา และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2556). การศึกษาสภาพแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในทัศนะของนักศึกษา. มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- ประภาส กุดหอม และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2557). พัฒนารูปแบบการจัด
สถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนดีศรีตำบลโดยชุมชนมีส่วนร่วม. จังหวัด
ร้อยเอ็ด
- ประภาส กุดหอม และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนใน
การดำเนินโครงการอาหารกลางวันแบบประชาร่วมใจ.
จังหวัดร้อยเอ็ด
- ไพศาล วรรค้ำ และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2557). กระบวนการพัฒนาทักษะ
การวิจัยของนักศึกษาครูต่างสาขา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ไพศาล วรรค้ำ และอัจฉริยา พรหมท้าว. (2558). กระบวนการพัฒนา ทักษะการ
วิจัยแบบบูรณาการของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- วิลาวัลย์ คัดทะจันทร์ และอัจฉริยา พรหมท้าว (2559) การประเมินหลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษและการสอนภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม: โดยใช้รูปแบบ
การประเมินซีพี (CIPP Model). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม
- ณัฐรัชย์ จันทร์ชุม และอัจฉริยา พรหมท้าว (2560) การ วิจัยและพัฒนา
กระบวนการผลิตและพัฒนาครู โดยบูรณาการแนวคิดจิตต
ปัญญา ระบบพีเลียง และการวิจัยเป็นฐาน ของคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคอีสานตอนบน ปีที่ 2 มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ณัฐรัชย์ จันทร์ชุม และอัจฉริยา พรหมท้าว (2561) การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา
และพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง ประจำปี
2561. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม